

ททอ
10/2004

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

พิเชษฐ์พงศ์ อายนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน 17 ก.ค. 2555
เลขทะเบียน 203994
เลขเรียกหนังสือ ๑ 323.๐๒๒ พ ๖๖3 ก ๑.๑ 2555

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

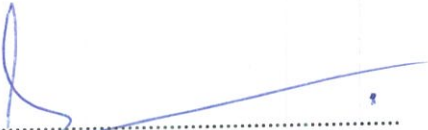
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายพิเชษฐ์พงศ์ อายุนันท์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(ผศ.ดร.ยุภาพร ยูภาศ)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(ผศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

.....
(อาจารย์วชิรินทร์ สุทธิชัย)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ดร.วิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

.....
(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... 15 ส.ค. 2555 พ.ศ. 2555

ปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ควรกำหนดแนวทางการแก้ไข ปัญหา โดยคำนึงถึงปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก ควรจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัดและ/หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชาคม เพื่อรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนแล้ว ควรพิจารณาโครงการที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วนก่อน เมื่อจัดทำแผนพัฒนาฯ เสร็จแล้ว ควรปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบในเนื้อหาของแผนฯอย่างทั่วถึงด้วย ควรเพิ่มช่องทางการตรวจสอบเนื้อหาของแผนฯ เช่น มีเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบล และให้ประชาชนเข้าถึงได้ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ก่อนจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควรประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบและมีส่วนร่วม ควรสรุปรายงานการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบผลการดำเนินงาน และควรรีให้หน่วยงานภายนอกหรือองค์กรอิสระประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

Title : The public participation on the development planning process of the Serm sub-district Administrative organization, Phonphisai district, Nongkhai Province.

Author : Phichedphong Aryunan

Degree : M.P.A.

Advisor : Assts. Prof. Dr. Saowalak Kosolkitti-amporn

Chairman

Dr. Sanya Kenaphoom

Committee

Mr. Watcharin Sutthisai

Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2012

Abstract

This research was aimed to study and to compare the public participation on the development planning process of the Serm sub-district Administrative organization, Phopphisai district, Nongkhai Province classified by village including their suggestion about the development planning process. The sample was people eligible voters whose names appeared in the registration at area of the Serm sub-district Administrative organization in the year 2553 B.E. consist of 371 persons, they were selected by the stratified random sampling and simple random sampling. The instrument used for collecting data was the five rating scale with reliability at .96 levels. The statistics for analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and testing the hypothesis by F-test (One – way ANOVA) with statistical significant at .05 levels.

The research result was found as follows;

1. The public participation on the development planning process of the Serm sub-district Administrative organization, Phopphisai district, Nongkhai Province as overall was in the moderate levels, considering each aspect there were three aspects were at the moderate and the low for two, sorting the arithmetic mean from highest to lowest namely; the problem assignment, the plan/project making, the evaluation, the checking of development plans contents, the checking of bringing the plan to making the budget respectively.

2. the comparison result of public participation on the development planning process of the Serm sub-district Administrative organization, Phophsai district, Nongkhai Province classified by village as overall and all aspect were different with statistical significant at the .05 level.

3. The suggestions were found that; assign the way how to solve must be consistent to the problems /needs of public., the plan should be integrated with the development plan developed by provincial and / or national economic and social development plan. After survey of problem/need of public, then the important project should be hold first. Announced plans to public before implementation. Add the channel to check the contents of the plan such as a website and public access. Should allow people to join the planning prepare before it was bring to an annual budget. First, prepare the budget should be closed to public for informed and participate. Should conclude the plan operations so that people know results. Should open the outside agencies or organizations to evaluate the implementation of development plans.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ และอาจารย์วัชรินทร์ สุทธิชัย กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ ผู้ทรงคุณวุฒิการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายสิทธิชัย หมั่นเรียน ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา นางศรีณสวย กัตติยบุตร ตำแหน่ง ครู คศ. 3 โรงเรียนชุมพล อำเภโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และ นายเล็ก กองทิพย์ ตำแหน่งครู คศ. 3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปากสวยพิทยาคม อำเภโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล ที่ได้กรุณาตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นายเทอดพงศ์ พิสัยพันธุ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลเขม และ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขมทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ ให้ความช่วยเหลือ เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเขม ที่กรุณาตอบแบบสอบถามให้กับผู้วิจัย และขอขอบพระคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคายที่ให้คำปรึกษาและแนะนำ

ขอขอบพระคุณ คุณแม่ลำพรรณ ชัยวงศ์ มารดาผู้ประเสริฐผู้เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาอย่างไม่สิ้นสุด บุคคลที่สำคัญยิ่งคือ นางสร้อยนา อายุนันท์ เด็กชายพีรพัฒน์ อายุนันท์ และเด็กชายพีรวัฒน์ อายุนันท์ ภรรยาและบุตรชายทั้งสอง ผู้เป็นกำลังใจสำคัญในการผลักดันให้การวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จสมบูรณ์

คุณประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดา-มารดา ตลอดจนจนคร-อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ชีวิต ให้สติปัญญา ให้ความรัก ให้กำลังใจ ในการทำงาน และการดำรงชีวิต ตลอดจนจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง และองค์กรอื่นที่สนใจ นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพต่อไป

พิเชษฐ์พงศ์ อายุนันท์

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภาพ	ญ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดและทฤษฎีกระจายอำนาจ	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	18
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	35
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการวางแผนพัฒนา	47
องค์การบริหารส่วนตำบลเฉลิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
วัตถุประสงค์การวิจัย	115
สมมติฐานการวิจัย	115
ขอบเขตการวิจัย	116
สรุปผล.....	116
อภิปรายผล	118
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	129
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	137
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	140
ประวัติผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย	60
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
3	จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่	70
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายค้ำน	71
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา จำแนกเป็นรายข้อ	73
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ จำแนกเป็นรายข้อ	75
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาจำแนกเป็นรายข้อ	77
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย จำแนกเป็นรายข้อ	79
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ	81

ตารางที่	หน้า
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ 83
11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ 90
12	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ 91
13	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา 93
14	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ 97
15	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา 101
16	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย 105
17	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 109
18	จำนวนความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ... 112

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล	27
3	ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น	53
4	วงจรการวางแผนพัฒนาตำบล	55

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 คำอธิบายจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	138

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลายในทวีปยุโรป อเมริกาหรือออสเตรเลีย ล้วนมีรากฐานที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยการกระจายอำนาจการปกครองลงสู่ท้องถิ่น ทั้งในเรื่องการบริการสาธารณะ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สำหรับประเทศไทย รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนในเรื่องการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บทบัญญัติของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีอิสระมากยิ่งขึ้น การออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. 2543 : 9)

ประเทศไทย มีการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งราชการบริหารส่วนกลาง มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม ราชการบริหารส่วนภูมิภาค นั้น จะได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลางให้ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ขัดต่อระเบียบ กฎหมาย หรือไม่ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ส่วนราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น รัฐบาลกระจายอำนาจในท้องถิ่นเอง ซึ่งปัจจุบันมี 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. 2543 : 1)

ในการพัฒนาประเทศของไทยจะใช้แนวทางพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เน้นการปฏิรูปให้เกิดกลไกการบริหารจัดการที่ดี ทั้งในภาคการเมืองภาค ราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้

กระบวนการพัฒนาประเทศมีประสิทธิภาพมีความโปร่งใสมีความรับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญและเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้สังคมไทย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งจะช่วยป้องกันและขจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบด้วยการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม กระบวนการประชาคม จึงได้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good governance) โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เป็นแผนที่สานต่อจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคมในชนบทและเมือง เป็นสำคัญ มีการจัดทำแผนพัฒนาระดับชุมชนและตัวชี้วัดการพัฒนา ร่วมกันพร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของชุมชนและประชาสังคมให้สามารถร่วมบริหารจัดการท้องถิ่นตามแผนความต้องการของชุมชน เน้นหนักที่การพัฒนาประชารัฐและให้ความสำคัญในระดับพื้นที่

ซึ่งในการบริหารงานที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ดังกล่าว จะเริ่มต้นด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ก่อน ตามนัยมาตรา 59 และ 46 ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์สนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังเป็นกระบวนการบริหารงานขั้นต้นแรกสุดขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2543 : 42) กล่าวคือ ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและพิจารณาให้ความเห็นชอบแผน ร่วมกับประชาคมตำบล หมู่บ้าน เสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนำไปพิจารณา จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล และร่วมตรวจสอบว่าแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ รวมทั้งให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์และการในวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทั้งนี้ เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วน

ตำบล สอดคล้องตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงแต่จากการศึกษาของสถาบัน
ดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อปี พ.ศ. 2543 พบว่ามีปัญหาอุปสรรค
เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การบริหารส่วนตำบล
ส่วนใหญ่ ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา โดยคณะกรรมการบริหารและ
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดทำแผนพัฒนาตนเองเพื่อให้มีแสดงต่อนายอำเภอ
เท่านั้น ผู้นำ กลุ่ม องค์กร หน่วยงานส่วนราชการและประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ ไม่มีส่วนร่วม
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้แผนพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน
และกระจุกตัวอยู่เฉพาะพื้นที่อาศัยของคณะกรรมการบริหาร

นอกจากนี้ยังขาดการประสานแผนร่วมระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลกับ
ท้องถิ่นอื่น และราชการต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (สถาบัน
ดำรงราชานุภาพ. 2543 : 109) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกอง
ราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. 2543 : 13 -14)
กล่าวคือ ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลและไม่สามารถบอกได้ว่า
เป้าหมายของการพัฒนาหรือสภาพที่พึงปรารถนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคต คือ
อะไร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ทำได้เพียงเอาโครงการมารวมกัน เพื่อเป็น
แนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปี โดยมีได้ค้ำประกันว่าความสำเร็จของการพัฒนา คือ
อะไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน
บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดทำ
แผนพัฒนา เนื่องจากพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้เพิ่งผ่านการทำงาน
ครั้งแรก นอกจากนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดวิสัยทัศน์ที่ดีในการพิจารณา
ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะ โครงการสร้างพื้นฐานละเลยการพัฒนาด้านอื่นๆ
โดยเฉพาะด้านสังคม แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สอดคล้องกับความ
ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนายังเป็นการระดมความคิดเห็น
ในวงแคบเฉพาะฝ่ายบริหารและสภาบางส่วน ไม่ได้แสวงหาความต้องการของประชาชน
อย่างแท้จริง การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากระบบงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามี
ส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนเองยังขาดความสนใจกิจการขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลและสิ่งสำคัญวิสัยทัศน์ และทัศนคติของผู้บริหารยังแคบและยึดติดวัฒนธรรมการ

ทำงานแบบเก่าที่คิดเองมาโดยตลอด และองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่บริหารภารกิจให้เป็นไปตามแผนพัฒนานอกจากจะไม่ให้ความสำคัญต่อแผนพัฒนาฯ แล้ว ยังถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายอีกด้วย

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ประชาชนขาดความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเห็นได้จากรายงานผลการวิจัยเรื่องแนวทางการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วมของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเมื่อปี 2543 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตอบว่าไม่เคยตรวจสอบโครงการกิจกรรมต่างๆ ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าตรงกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีจำนวนร้อยละ 59.8 รองลงมาตอบว่าเคยตรวจสอบโครงการกิจกรรมต่างๆ ตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยรับทราบข้อมูลข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล หากเป็นว่าการทำงานไม่โปร่งใสมีจำนวนร้อยละ 88.0 และตอบว่าเคย มีจำนวนร้อยละ 12.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 63.0 ตอบว่าไม่เคยตรวจสอบการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.7) ตอบว่าไม่เคยตรวจสอบติดตามการก่อสร้างและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้อง โปร่งใสเกิดประโยชน์หรือไม่ (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2543 : 103)

จากรายงานผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเข้ามามีส่วนร่วมน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งหากสภาพการณ์ในอนาคตยังคงดำเนินไปในลักษณะเช่นนี้ ก็เป็นที่แน่นอนว่า การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จะไม่สามารถสนองตอบต่อปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

โดยในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เริ่มต้นจากแต่ละหมู่บ้านจะมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านขึ้นก่อน เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน จากนั้น ก็จะได้แผนชุมชนซึ่งเป็นแผนงาน/โครงการของหมู่บ้านนั้นๆ เพื่อเสนอในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป รวมทั้งประชาชนยังสามารถทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการ แผนงานต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมปฏิบัติที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในชุมชน ดังนั้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การมีส่วนร่วมดังกล่าวนี้ จะมีมากน้อยเพียงใดในท้องถิ่น ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา จัดทำแผนงาน โครงการ ตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนา ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายและการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอย่างไร จากสถิติจำนวนประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลพบประชาชน (อบต.สัตบุร) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเซิม ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2554 ซึ่งเป็นการลงพื้นที่ตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อจัดประชุมประชาคมร่วมกับหมู่บ้าน และนำแผนงาน/โครงการที่หมู่บ้านเสนอไว้ในแผนชุมชน เข้ามาพิจารณาเป็นแผนพัฒนาตำบล (แผนสามปี) พบว่า มียอดประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ (ร่วมประชุม) ลดลงอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จำนวน 561 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 จำนวน 488 คน และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จำนวน 406 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเซิม. 2554 : 7)

นอกจากนี้ ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ยังได้กล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อนำข้อเสนอที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เข็ม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเข็ม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข็ม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 5,093 คน (ฝ่ายปกครอง อำเภอโพธิ์ชัย : 2551 : 7)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข็ม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 371 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามานะ (Yamane, 1973 : 727)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ 11 หมู่บ้าน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเข็ม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย 5 ด้าน ดังนี้

2.2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

2.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

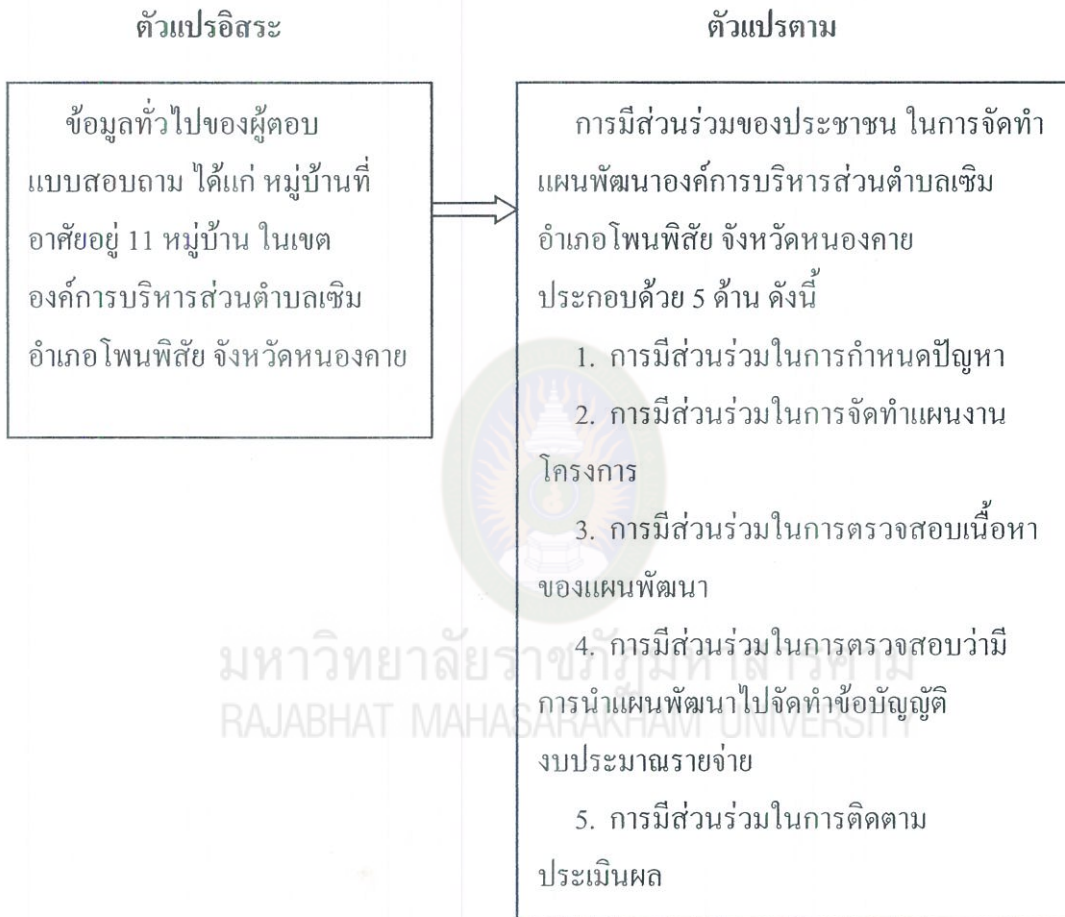
2.2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

2.2.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้นำเอากรอบแนวคิดจากกองราชการ ส่วนตำบล กรมการปกครอง (2543 : 43) มาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย
2. แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ประจำปี 2551

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย หมายถึง

3.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ประชาชนในเขตตำบล
เขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านต่อ
คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/
ความต้องการของมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา/ความต้องการ
ของหมู่บ้านต่อที่ประชุม มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน
ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดลำดับ
ความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
เลือกปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ หมายถึง การที่ประชาชนใน
เขตตำบลเขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา
ของหมู่บ้าน เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหา/ความต้องการนั้นๆ มีส่วนร่วม
ในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการกำหนด
ทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ
หมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน
มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินการในแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไข
ปัญหาของหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก แผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมใน
การแก้ไขปัญหหมู่บ้านเพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา หมายถึง การที่
ประชาชนในเขตตำบลเขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา
สาระของแผนพัฒนาหลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำแล้วเสร็จ มีส่วนร่วมในการเชิญ
ชวนประชาชนในพื้นที่ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการแสดง
ความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำ
แผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาร่าง
แผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อที่
ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่าง

แผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความเห็นชอบ

3.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติ

งบประมาณรายจ่าย หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้ร่วมในการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าได้จัดทำแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณาเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และมีส่วนร่วมในการแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลปรับปรุงข้อบัญญัติงบประมาณหากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนา

3.5 การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม ประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้ร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน / โครงการในแผนพัฒนาเพื่อบรรลุตามเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการประสานงานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการควบคุม/ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิผล มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นสารสนเทศที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับนโยบายและหลักการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
2. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการวิจัยการมีส่วนร่วม และเป็นประโยชน์สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบาย การวางแผน หรือกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในทางที่ดีต่อบ้านเมือง การบริหารงาน ความสอดคล้องกับหน้าที่อันสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล และบรรลุเป้าหมายต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น

1. แนวคิดและทฤษฎีกระจายอำนาจ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
5. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการวางแผนพัฒนา
6. องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการกระจายอำนาจ

1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

นิยามความหมายในการกระจายอำนาจนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ดังนี้
ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 1-4) ให้ความหมาย การกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจหน้าที่ในการบริหารหรือกิจการบางอย่างให้องค์กรปกครองหรือสถาบันของรัฐไปกระทำหรือดำเนินการ โดยอยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐ หรืออาจกล่าวอีกนัยว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การที่ส่วนกลางโอนหรือกระจายอำนาจทางปกครองบางส่วนให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง ส่วนกลางเพียงแต่คอยควบคุมมิให้ออกนอกเขตที่กฎหมายกำหนดไว้

โกวิท สุรัสวดี และคณะ (2548 : 36) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า คือการโอนกิจการบริหารสาธารณะบางเรื่องจากรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปใช้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากการปกครองส่วนกลาง

รเนศวร์ เจริญเมือง (2548 : 59) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจ หมายถึง ระบบบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่างๆ มีอำนาจในการจัดการ ดูแลกิจการหลายๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการบริหารแทบทุกอย่างของท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ เกิดจากการที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจหน้าที่ในการบริหารหรือกิจการบางอย่างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการ โดยจัดบริการ สาธารณะต่างๆ เพื่อประชาชน โดยมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่และมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล

2. หลักการกระจายอำนาจ

ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : 14) ได้สรุปหลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจการปกครองนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ เป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมียุทธศาสตร์เป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ก็เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตน

2.2 มีอำนาจในการบริหารงาน ความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักสำคัญ ในการกระจายอำนาจการปกครอง เพราะถ้าหากองค์การนั้นไม่มีการอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

2.3 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้นอาจทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางทีอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง

2.4 มีงบประมาณของตนเอง องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้น ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและการบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

3. รูปแบบของการกระจายอำนาจ

รูปแบบของการกระจายอำนาจ มีอยู่ด้วยกันหลายระดับ และหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถจัดรูปแบบของการกระจายอำนาจได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

3.1 การกระจายอำนาจโดยจำเป็น หรือ โดยปริยาย (Decentralization by default) เกิดจากสถานการณ์ที่สถาบัน หรือองค์กรของรัฐเกิดความล้มเหลวในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีอาจสามารถจะเข้าไปใช้อำนาจ หรืออิทธิพลในดินแดนที่ตนปกครองอยู่ได้ และจากสภาวะที่ประชาชนในระดับรากหญ้าเกิดความไม่เชื่อใจในรัฐบาล เหล่านี้จึงเป็นผลให้ประเทศที่มีภาคประชาสังคมมีความตื่นตัวและเข้มแข็ง จำเป็นต้องลุกขึ้นมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชนของตนด้วยตนเอง โดยที่รัฐบาลเองก็ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น

3.2 การแปรรูปกิจการของภาครัฐ (Privatization) ได้แก่ การโยกโอน (Handover) กิจการหรือหน้าที่บางอย่างที่เคยดำเนินการ โดยหน่วยงานภาครัฐ ไปให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน โดยภาครัฐเป็นผู้ควบคุมกำกับ และตรวจสอบคุณภาพ เช่น กิจการขนส่งมวลชน กิจการโทรคมนาคม การไฟฟ้าและการประปา เป็นต้น

3.3 การกระจายอำนาจภายใต้หลักการแบ่งปันอำนาจ (Deconcentration) หมายถึง การแบ่งปันอำนาจของรัฐบาลกลางไปยังองค์กรในระดับรองที่ออกไปซึ่งทำงานในพื้นที่นอกศูนย์กลาง หรือท้องถิ่น โดยที่องค์กรภายใต้หลักการแบ่งปันอำนาจนี้จะมีอิสระตามสมควรในการตัดสินใจต่างๆ ภายในพื้นที่ที่ตนดูแล แต่ทั้งนี้ อำนาจการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายต่างๆ ยังคงอยู่ที่ส่วนกลางหรืออาจเรียกการกระจายอำนาจในลักษณะนี้ว่า การกระจายอำนาจทางการบริหาร (Administration decentralization)

3.4 การกระจายอำนาจภายใต้หลักการมอบอำนาจ (Delegation) มีระดับของการกระจายอำนาจที่ให้อิสระสูงกว่าการแบ่งปันอำนาจ การกระจายอำนาจเน้นในเชิงภารกิจหน้าที่ โดยกำหนดภารกิจหน้าที่เฉพาะที่ชัดเจนให้แก่องค์กรบริหารที่มีความเป็นอิสระภายใต้การกำกับจากภาครัฐ กล่าวคือ องค์กรบริหารเหล่านั้นสามารถตัดสินใจ และใช้อำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตของตนได้โดยอิสระ แต่รัฐส่วนกลางก็ยังคงมีอำนาจอยู่เหนือองค์กรเหล่านี้ โดยอาศัย

มาตรการทางกฎหมายเป็นกรอบในการ ควบคุมและกำกับบทบาทขององค์กรบริหารภายใต้ หลักการมอบอำนาจ รวมถึงอำนาจในการจัดตั้ง และยุบเลิกองค์กรบริหารภายใต้หลักการมอบ อำนาจ

3.5 การกระจายอำนาจภายใต้หลักการ โอนอำนาจ (Devolution) ถือได้ว่าเป็น การกระจายอำนาจที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับของการกระจายอำนาจที่กว้างขวางมากที่สุด ถูกใช้ เพื่ออธิบายถึงสถานะที่รัฐส่วนกลางมีการถ่ายโอน หรือยกอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ไปยังองค์กรตัวแทนของพื้นที่ ชุมชนหรือท้องถิ่นต่างๆ หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจการ ปกครองให้แก่รัฐบาลส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจภายใต้หลักการ โอนอำนาจนี้ เป็นการ กระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ โดยที่ส่วนกลางจะไม่เข้ามามีบทบาท หรือแทรกแซงการทำงาน ขององค์กรภายใต้หลักการ โอนอำนาจ หรือหากจำเป็นต้องมีการแทรกแซงๆ จะเกิดขึ้น ได้ก็ต่อเมื่อ เป็นไปอย่างจำกัด ดังนั้น จึงมีการเรียกการกระจายอำนาจในลักษณะนี้ว่า การกระจายอำนาจ ในทางการเมือง หรือ การกระจายอำนาจที่เน้นความเป็นประชาธิปไตย (Political of democratic decentralization)

4. ความจำเป็นของการกระจายอำนาจ

การรวมศูนย์อำนาจ หรือการรวบอำนาจสู่ส่วนกลาง (Centralization) มีทั้งข้อดี และข้อเสียสำหรับเหตุผลที่รองรับข้อดีของการสร้างความชอบธรรมให้กับการรวมศูนย์อำนาจ หรือการรวบอำนาจสู่ส่วนกลาง ดังนี้

4.1 ข้อดีของการรวมศูนย์อำนาจ หรือการรวบอำนาจสู่ส่วนกลาง

4.1.1 ความเป็นเอกภาพของชาติ (National unity) เนื่องจากรัฐบาล ส่วนกลางเป็นสถาบันเดียวที่สามารถกระทำการในนามของผลประโยชน์ส่วนรวม การมี รัฐบาลกลางที่เข้มแข็งย่อมเป็นสิ่งสำคัญหากรัฐบาลกลางอ่อนแอ ย่อมจะนำไปสู่การต่อสู้ จัดแย้งระหว่างส่วนต่างๆ ในสังคม และปราศจากซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4.1.2 ความเป็นแบบแผนอันเดียวกัน (Uniformity) เนื่องจากว่ามีแต่เพียง รัฐบาลกลางที่สามารถวางหลักกฎหมายและระบบบริการสาธารณะต่างๆ ที่เป็นแบบแผนและ มาตรฐานเดียวกันได้ ย่อมทำให้เกิดการยึด โยงชุมชนที่อยู่ในส่วนต่างๆ ของประเทศเข้าไว้ ด้วยกัน

4.1.3 ความเสมอภาคภายในชาติ (Equality) เนื่องจากการกระจายอำนาจมี จุดอ่อนตรงที่รัฐบาลที่อยู่นอกศูนย์กลางออกไปถูกผลักดันให้ตนเองต้องอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่

ภายในท้องถิ่นหรือภูมิภาคของตนเป็นหลัก จึงมีแต่เพียงรัฐบาลกลางที่สามารถแก้ไขความไม่เท่าเทียมอันเกิดจากความแตกต่างในทรัพยากรระหว่างชุมชนต่างๆ ภายในรัฐ

4.1.4 ความมั่งคั่งของชาติ (Prosperity) ที่ผ่านมา การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการรวมศูนย์อำนาจมักจะไปด้วยกันเสมอ การมีรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งยอมทำให้สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาหรือการวางแผนในทางเศรษฐกิจของชาติได้ อันจะนำไปสู่การระดมทรัพยากรจากส่วนต่างๆ ภายในสังคม

4.2 ข้อดีของการรวมศูนย์อำนาจ หรือการรวบอำนาจสู่ส่วนกลาง

4.2.1 ปัญหาด้านประสิทธิภาพของการดำเนินการ อันเนื่องมาจากความล่าช้าในการตัดสินใจเพราะการตัดสินใจแต่ละครั้งต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ จำนวนมากกว่าจะมาถึงผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจที่ส่วนกลาง การขาดความยืดหยุ่นของระเบียบ (เพราะเป็นระเบียบเดียวที่ต้องใช้เหมือนกันทุกพื้นที่และข้อจำกัดในการตรวจสอบ เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวาง และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นจำนวนมาก

4.2.2 ปัญหาการจัดทำบริการสาธารณะไม่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของชุมชนเพราะ โครงสร้างการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจทำให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจมีโอกาสรับรู้ข้อมูล ลักษณะของปัญหา ผลประโยชน์ ความต้องการ และความแตกต่างอันหลากหลายของพื้นที่ต่างๆ ได้น้อยมากการตัดสินใจจึงต้องใช้ภาพรวมของทุกพื้นที่ โดยมีคำตอบหรือรูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหาเพียงรูปแบบเดียวสำหรับใช้ในทุกพื้นที่ ทำให้การใช้ทรัพยากรในแต่พื้นที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละชุมชนท้องถิ่น

4.2.3 อุปสรรคต่อการพัฒนาความมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเพราะการรวมศูนย์อำนาจนั้น เป็นการปิดโอกาสที่ประชาชนจะได้เรียนรู้ ฝึกฝน มีประสบการณ์ในการร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจการใดๆ ของชุมชนท้องถิ่นตนเอง จึงทำให้ขาดความเป็นเจ้าของ ส่งผลให้การดำเนินการต่างๆ ขาดความต่อเนื่องและยั่งยืน อีกทั้งทำให้ชุมชนขาดการพัฒนาโดยยั่งยืน

จากองค์ประกอบหลักการกระจายอำนาจ รูปแบบของการกระจายอำนาจ และความจำเป็นของการกระจายอำนาจ ที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ประการในการกระจายอำนาจ ถ้าสามารถดำเนินการหรือปฏิบัติได้จริงตามกรอบหลักการดังกล่าวโดยไม่มีการแทรกแซงจากส่วนอื่น ย่อมทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ในการบริหารงานมากขึ้น มุ่งสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่นๆ อีกด้วย รูปแบบของการกระจายอำนาจทั้ง 5 รูปแบบดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ภายใต้บริบทของการ

ปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจจึงควรครอบคลุมเฉพาะรูปแบบที่สามถึงรูปแบบที่ห้า เท่านั้นขณะที่สองรูปแบบแรกควรจัดแยกออกไป เนื่องจากว่า การกระจายอำนาจในรูปแบบแรก : การกระจายอำนาจโดยจำเป็น หรือโดยปริยาย (Decentralization by default) เป็นการเกิดขึ้นเองโดยประชาชนมิใช่เป็นผลจากการดำเนินการจัดสรร หรือแบ่งปันอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลาง ซึ่งขณะที่การกระจายอำนาจในรูปแบบที่สอง : การแปรรูปกิจการของภาครัฐ (Privatization) นั้น ท้ายที่สุดมิได้นำไปสู่สถานะของการกระจายอำนาจที่เป็นจริง จากปัญหาอุปสรรคที่พบ อันเป็นผลจากการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจ หรือการรวบอำนาจสู่ส่วนกลาง (Centralization) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) จึงถูกนำมาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ (Efficiency) การเพิ่มความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ (Responsiveness) การเพิ่มความมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการตรวจสอบจากชุมชน (Community participation and social accountability) ทั้งนี้จะส่งผลให้คุณภาพของการบริการ (Quantity of service) ดีขึ้น และได้รับการยอมรับมากขึ้นในที่สุด

5. การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550 : 30, 150-156) หมวด 5 ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 กำหนดให้รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นทั้งตนเองตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นของตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจ สังคมท้องถิ่น ระบบสาธารณสุข โภชนาการ โครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ ในด้านการปกครองท้องถิ่น หมวด 14 ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 สรุปได้ว่า รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายมีอิสระในการกำหนดนโยบายในการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น ภายใต้กรอบของกฎหมาย และเพื่อกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังบัญญัติสิทธิของประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นให้พ้นจากตำแหน่ง สามารถเสนอให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น รวมทั้งการแต่งตั้งและพ้นจากตำแหน่งของพนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น และจากการที่ได้ตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น

ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้การจัดระบบบริการสาธารณสุขระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสัดส่วนภาษีอากร โดยต้องคำนึงถึงภารกิจหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และมาตรา 12 ได้กำหนด ให้คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา ซึ่งเป็นแนวทางรอบแนวคิด เป้าหมาย และแนวทางการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

สรุปลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดังต่อไปนี้

5.1 มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้มีหน้าที่ มีงบประมาณ มีทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงกับหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแล ให้การปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

5.2 มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะผู้ปกครองท้องถิ่นเลยก็ไม่นับเป็นการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5.3 มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร การกระจายอำนาจการปกครองนั้นต้องกำหนดให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของตนเอง

5.4 มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองนั้น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณของตนเอง ซึ่งแยกต่างหากจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ และทรัพย์สินตลอดจนเงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่างๆ

5.5 มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นของตนเอง นอกจากจะมีงบประมาณแยกออกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจการปกครองนั้น จะต้องมิ

เจ้าหน้าที่อื่นเป็นพนักงานของตนเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้สังกัด
กระทรวง ทบวง ในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

จากแนวคิดดังกล่าว การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการ
ให้อิสระแก่ประชาชน ในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงิน
การคลัง ให้มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะตามกรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการกระจายอำนาจ
นี้ จะมีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
การบริหาร โดยยังมีรัฐบาลกลางคอยกำกับดูแลท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

วิญญู อังคณารักษ์ (2518 : 4 ; อ้างถึงใน สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย. 2539 : 14) ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การ
ปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐมอบหมายให้ท้องถิ่นทำเอง เพื่อให้
ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้ดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และ
ประเมิณผลตรงกับความต้องการของประชาชนโดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระใน
การบริหารพอสมควร

อุทัย หิรัญโต (2523 : 392) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็น 2
ประเภท คือ การปกครองท้องถิ่นที่รัฐบาลมอบหมายให้หน่วยงานปกครองหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
ของรัฐปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลท้องถิ่นด้วย หรือทำหน้าที่เป็นสองสถานะ (Local state
government) คือ เป็นหน่วยงานปกครองที่รับมอบหมายอำนาจจากรัฐบาลตามหลักการกระจาย
อำนาจ (Decentralization) และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการปกครองส่วนท้องถิ่นของฝรั่งเศส

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 140) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า
การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ที่สำคัญ
รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชนในท้องถิ่นหรือในขอบเขตแห่งใด
แห่งหนึ่ง โดยเฉพาะ และเป็นการที่สมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์กรบริหารส่วน
ท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบที่รัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นที่เรียกว่า Local self government นี้จะมีหน่วยการปกครองซึ่งจัดตั้งขึ้นมาจากกฎหมายของรัฐตั้งที่เรียกว่า Creature of state มีฐานะเป็นหน่วยการปกครองที่มีอำนาจอิสระของตัวเอง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นดังกล่าวจะมีรูปแบบและอำนาจหน้าที่ประการใดบ้างจะกำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐอย่างแน่ชัด

ลิจิต ซีรเวกิน (2548 : 36) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครอง โดยอิสระ และได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่ใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศมิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตยไป

วิท (Wit. 1976 : 14 - 21) ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองท้องถิ่นร่วมกันทั้งหมด หรืออำนาจบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรที่มีได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

จากความหมายการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวมาในข้างต้น สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐได้กระจายอำนาจการบริหารกิจการภายในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล และดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ถือได้ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

2. ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายท่าน ดังนี้

2.1 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชาธิปไตยมี 5 ประการ คือ (พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล. 2532 : 56)

2.1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติมีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้ง เป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2.1.2 การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

2.1.3 การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง (Political maturity) กล่าวคือ ประชาชนรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหารการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

2.1.4 การปกครองท้องถิ่น ทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด เกี่ยวพันกับการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะทำให้เกิดความคึกคัก มีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

2.1.5 การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับการเลือกตั้งในระดับสูง

2.2 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นฐาน มีดังนี้ (ชวงส์ ฉายะบุตร. 2539 : 20)

2.2.1 การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องบางส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองการบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงใยต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนใช้ดุลพินิจในการเลือกตั้งผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น ประชาชนจึงเกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งนำมาสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2.2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self government) กล่าวคือ การปกครองตนเองมิใช่การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน แต่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เอง โดยการเลือกบุคคลขึ้นมาบริหารงานของท้องถิ่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นการปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.2.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง ซึ่งหลักการสำคัญของหลักการกระจายอำนาจ เนื่องจากรัฐบาลมีความจำเป็นบางประการ ดังนี้

1) ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่กว้างขวาง และนับวันจะขยายเพิ่มมากขึ้นมีความซับซ้อนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากภารกิจของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในภารกิจดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุกปี

2) รัฐบาลมีอาจดำเนินการในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการ โครงการในท้องถิ่นในรูปแบบซึ่งเหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุดเนื่องจากท้องถิ่นย่อมรู้ถึงปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้อื่น ซึ่งไม่ได้อยู่ในท้องถิ่นนั้นประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมากที่สุด

3) กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้นไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้เสียต่อประเทศโดยส่วนร่วม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเองจะเห็นได้ว่าหากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ใจว่าจะสนองความต้องการท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ ซึ่งหากในท้องถิ่นดำเนินการเองแล้วภาระรัฐบาลจะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะทำหน้าที่เพียงดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

2.2.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิผล เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างทั้งทางภูมิศาสตร์ทรัพยากร ประชากรปัญหา และความต้องการ ผู้ที่จะให้บริการและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนจึงเป็นผู้รู้ถึงสภาพดังกล่าวเป็นอย่างดีการบริหารงานจึงเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.2.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองของประเทศในอนาคตเพราะนักการเมืองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง มีทักษะ

ในการบริหารงานท้องถิ่นตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สามารถส่งผลให้ประสบผลสำเร็จในการเมืองระดับชาติ

2.2.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งการพัฒนาชนบทที่ผ่านมา ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ การพัฒนาชนบทจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้นต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกันโดยอาศัยโครงสร้าง ความอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งถ้าหากมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงแล้วท้องถิ่นจะเกิดการพึ่งพาตนเองได้

2.3 การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญหลายประการดังนี้ (พิธีสิทธิ์ คำนวณศิลป์. 2541 : 95)

2.3.1 การปกครองท้องถิ่นจะช่วยให้การแก้ปัญหาการปกครองสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง เพราะประชาชนรู้ปัญหาและเป็นผู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และการแก้ปัญหานั้นย่อมได้ผล เพราะ ประชาชนรู้ปัญหาดีกว่าบุคคลอื่น เนื่องจากใกล้ชิดเหตุการณ์

2.3.2 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองเท่ากับการฝึกฝนรู้จักการเรียนรู้การปกครองระดับชาติไปในตัว กล่าวอีกนัยหนึ่ง การปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนให้ประชาชนเรียนรู้การปกครองระดับชาติ ซึ่งอำนวยในการพัฒนาการทางการเมืองไปในตัว

2.3.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระทางด้านการเงินและกำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไปได้ส่วนหนึ่ง

2.3.4 การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งและบริหารงานมีประสิทธิภาพจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีความรู้สึกว่ามีคุณภาพและมีส่วนร่วม ได้เสียความสำนึกเช่นนี้จะสร้างสรรค์พลเมืองที่รับผิดชอบ (Responsible citizens) ให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม

2.3.5 การปกครองท้องถิ่นเป็นรากแก้วของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองตนเอง

3. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ประทาน คงฤทธิศึกษา (2537 : 32) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายหน่วยการปกครองนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

3.2 หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นต้องไม่อยู่ในสายบังคับบัญชา (Autinomy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง (Autinomy)

3.3 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นต้องมาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political participation)

3.4 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการขออนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

3.5 หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ควรมีอำนาจในการกำหนดคน โยบาย และมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

3.6 หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการออกข้อบังคับ เพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้ข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

3.7 หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งแล้ว ยังอยู่ในความรับผิดชอบ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนใน ส่วนรวม

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญ ในการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครอง การเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการปกครองตนเอง เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลาง ที่ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง โดยให้อิสระในการกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนา การบริหารที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล และกฎหมายบัญญัติไว้ให้มีลักษณะองค์การเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง มีอิสระในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น หลังสุดถือเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลได้กระจายอำนาจการบริหารให้แก่คนในท้องถิ่นให้สามารถมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครองการบริหาร การ

บริหารงานบุคคล การเงินการคลังและมีหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นไปตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 14 (2550 : 112) ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น บัญญัติให้ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงาน ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ท้องถิ่นใดที่ต้องการปกครองตนเองก็มีสิทธิได้รับ การจัดตั้งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ซึ่งมีกฎหมายกำหนดโดยจะต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญ

1. ประวัติการจัดตั้ง

กระทรวงมหาดไทย ได้ออกคำสั่งที่ 222/2499 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาตำบลให้แล้วเสร็จภายในสามเดือน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภาตำบล และช่วยสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น หลังจากนั้นรัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติระเบียบราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จึงตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ คือ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีรายได้และรายจ่ายของตนเองสามารถดำเนินกิจการได้อย่างอิสระ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งเพียง 59 แห่ง ต้องยุบเลิกไป เพราะการทำงานไม่มีประสิทธิภาพ (สถาบันดำรงราชานุภาพและกรมการปกครอง. 2539 : 45)

ในปี พ.ศ. 2509 รัฐบาลได้ออกคำสั่งที่ 275/2509 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2509 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) จัดตั้งสภาตำบลในรูปแบบใหม่โดยปรับปรุงสภาตำบลให้มีลักษณะคล้ายสภาท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล การดำเนินการไม่ทั่วถึงทั่วประเทศ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด จึงให้ใช้บังคับใช้เฉพาะบางตำบลที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ส่วนตำบลอื่นๆ ให้ใช้ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านตามคำสั่ง 222/2499 ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติได้ออกประกาศคณะปฏิวัติที่ 326 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เพื่อแก้ไขปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารของตำบลให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น โดยตำบลที่จัดระเบียบบริหารตามประกาศของคณะปฏิวัติ มีสภาตำบล แต่ไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล และตามประกาศนี้ได้ยกเลิก พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 รวมทั้งฉบับที่ 2 พ.ศ. 2509 นอกจากนี้ยังให้โอนทรัพย์สิน หนี้ และสิทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปเป็นของจังหวัด

เมื่อ พ.ศ. 2537 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารส่วนตำบล จึงได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2. หลักเกณฑ์การจัดตั้ง

ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ได้มีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จำนวน 617 แห่ง ได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้นเรื่อยจนถึงปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 6,744 แห่ง ได้มีแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (กรมการปกครอง. 2547 : 20)

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุไม่สามารถบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพได้ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกันหรือให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

ต่อมาพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดเพิ่มเติมให้ สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ก็อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถจัดตั้งได้จะต้องมาจากสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยที่มีการเปลี่ยนแปลงต้องจัดทำเป็นประกาศ

กระทรวงมหาดไทย และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา โดยในประกาศให้ระบุชื่อและ
ขอบเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

3. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีดังนี้

3.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ประกอบด้วยสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านในตำบลนั้นๆ
หมู่บ้านละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน แต่ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 6 คน ในสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
ประกอบด้วย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน รองประธานสภาองค์การ
บริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และเลขาสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ซึ่งมา
จากการเลือกจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบ
แผนพัฒนาตำบลพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ
รายจ่าย ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนา
ตำบลกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง คราวละ
4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

3.2 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมี 1 คน โดยมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจาก
ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบล ซึ่งอาจแต่งตั้งรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่
เกิน 2 คน และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งรองนายกององค์การบริหาร
ส่วนตำบลและเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการแต่งตั้งจากนายกององค์การ
บริหารส่วนตำบล มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนการดำรง
ตำแหน่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ไม่เกิน 2 สมัย
ติดต่อกัน มีหน้าที่ในการบริหารพัฒนา บริหารงานทั้งหมด ทั้งบริหารพัฒนาตำบล บริหารงาน
บุคคล กำหนดคน นโยบาย วางแผนพัฒนาตำบล จัดทำงบประมาณรายจ่าย ต้องรายงานผลการ
ปฏิบัติงานตามที่ให้นโยบายไว้ทุกปี และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

4. การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับในส่วนราชการ มีพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นข้าราชการประจำ และมีลูกจ้างจำนวนตาม โครงสร้างตามกรอบ อัตราค่าจ้าง เป็นไปตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งกำหนดไว้ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยมีกรอบพิจารณาจากรายได้ พื้นที่ และประชากรในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณากรอบอัตราค่าจ้าง แบ่งการบริหาร ออกเป็นอย่างน้อย 6 ส่วน ดังนี้

4.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง งานการประชุม งานนโยบายและแผน งานกฎหมายและคดี งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานกิจการสภา และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4.2 ส่วนการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเบิกเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน และอื่นๆ โดยมีฝ่ายงานการเงิน ฝ่ายงานบัญชี ฝ่ายงานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ ฝ่ายทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.3 ส่วนโยธา มีหน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ ประเมินการราคา ค่าใช้จ่ายในโครงการ งานควบคุมอาคาร โดยมีฝ่ายก่อสร้าง ฝ่ายออกแบบและควบคุมอาคาร ฝ่ายประสานสาธารณูปโภค และฝ่ายผังเมืองและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4.4 ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ งานสาธารณสุขทั้งหมด โดยมีฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข ฝ่ายรักษาความสะอาด ฝ่ายควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฝ่ายควบคุมโรค และฝ่ายบริการสาธารณสุข และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.5 ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา คือ ฝ่ายส่งเสริมกิจการ โรงเรียน และฝ่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.6 ส่วนสวัสดิการสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การบริการด้านสวัสดิการ และพัฒนาชุมชน การสังคมสงเคราะห์ และฝ่ายส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสตรี และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

5. มีอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 กำหนดไว้ ดังนี้

5.1 อำนาจหน้าที่ทั่วไป

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

5.2 หน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ทำ

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

5.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

5.2.2 รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

5.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

5.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

5.2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

5.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

5.3 หน้าที่ที่ไม่บังคับให้ทำ แต่อาจที่จะดำเนินการได้

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

5.3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

5.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

5.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

5.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวน

สาธารณะ

- 5.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 5.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 5.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 5.3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของ

แผ่นดิน

- 5.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 5.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 5.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 5.3.12 การท่องเที่ยว
- 5.3.13 การผังเมือง

5.4 ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- 5.4.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 5.4.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 5.4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- 5.4.4 การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
- 5.4.5 การสาธารณสุขการ
- 5.4.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 5.4.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 5.4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 5.4.9 การจัดการศึกษา
- 5.4.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา

และผู้ด้อยโอกาส

- 5.4.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 5.4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 5.4.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- 5.4.14 การส่งเสริมกีฬา
- 5.4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 5.4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 5.4.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 5.4.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 5.4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 5.4.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 5.4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 5.4.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 5.4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ
- 5.4.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.4.25 การผังเมือง
- 5.4.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 5.4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 5.4.28 การควบคุมอาคาร
- 5.4.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5.4.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 5.4.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด
- 5.5 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายที่กำหนดในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.5.1 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

5.5.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

5.5.3 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508

5.5.4 พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475

5.5.5 พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

5.5.6 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

5.5.7 กฎหมายอื่นๆ ตามแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นที่มีพื้นที่ต้องบังคับใช้ตามกฎหมายนั้นๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ การประมง ทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมัน นกอีแอ่น เป็นต้น

6. การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในหนึ่งปีมีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัยหรือหลายสมัย แล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ไม่เกิน 4 สมัย เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภา นายองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอ ขอให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญ ถ้านายอำเภอเห็นสมควรก็ให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้

การประชุมสมัยหนึ่งๆ ให้มีกำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ สำหรับการประชุมสภาครั้งแรกต้องดำเนินการภายใน 45 วันนับแต่วันเลือกตั้ง การเรียกประชุมสภาตามสมัยประชุมให้ประธานสภาเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้ปิดการประชุม การประชุมในแต่ละครั้งจะต้องมีสมาชิกสภามาร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะครบองค์ประชุม

7. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ ดังนี้

7.1 องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ อกรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต รวมถึงผลประโยชน์อันเนื่องจากการฆ่าสัตว์

7.2 ส่วนราชการจัดเก็บให้ ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิบัตร และนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน อกรรังนกอีแอ่น ค่าภาคหลวง ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ รายได้จากอกรกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินจากประทานบัตรใบอนุญาต และอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ

7.3 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

7.4 รายได้อื่นๆ เช่น รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณูปโภค รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้ รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ และตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

8. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายจ่ายตามงบประมาณ โดยจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

8.1 รายจ่ายงบกลาง หมายถึง รายจ่ายที่องค์กรปกครองท้องถิ่นมีภาระผูกพันต้องจ่าย และเป็นรายจ่ายที่จัดไว้เพื่อจัดสรรให้หน่วยงานต่างๆ เบิกจ่าย ได้แก่

8.1.1 ค่าชำระเงินกู้ และดอกเบี้ย

8.1.2 รายจ่ายตามข้อผูกพัน

8.1.3 เงินสำรองจ่าย

8.1.4 เงินงบประมาณรายจ่ายทั่วไปตั้งช่วยเหลืองบประมาณ

8.1.5 เงินช่วยค่าทำศพ

8.2 รายจ่ายตามแผนงาน หมายถึง รายจ่ายซึ่งกำหนดรายละเอียดหมวดรายจ่ายไว้ในงานหรือโครงการตามแผนงานสำหรับหน่วยงานใด โดยเฉพาะ ได้แก่

8.2.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

8.2.2 หมวดค่าจ้างชั่วคราว

8.2.3 หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ

8.2.4 หมวดค่าสาธารณูปโภค

8.2.5 หมวดเงินอุดหนุน

8.2.6 หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

8.2.7 หมวดรายจ่ายอื่นๆ

9. การกำกับดูแล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการกำกับดูแล ดังนี้

9.1 นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยมีอำนาจสามารถเรียก

สมาชิก คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจง หรือสอบสวนตลอดจนเรียกรายงานเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

9.2 เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ ประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการ จังหวัดเพื่อยุบสภาก็ได้

10. หลักการบริหารจัดการที่ดี

การบริหารจัดการที่ดีเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล จำเป็นต้องพัฒนาไปสู่การบริหารที่ให้ได้เพื่อเป็นที่พึงของประชาชน โดยมีหลักสำคัญอยู่ 6 ประการ คือ

10.1 หลักนิติธรรม จะต้องมีการบริหารด้านความชอบธรรม ชอบด้วยระเบียบ กฎหมาย รักษาคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและยุติธรรม

10.2 หลักความโปร่งใส คือ องค์การบริหารส่วนตำบลรู้อะไร ประชาชนควรรู้ ด้วย โดยการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบได้ตลอดเวลา

10.3 หลักความรับผิดชอบ ในการให้บริการสาธารณะตามที่ที่กำหนดไว้ ตามกฎหมายอย่างมีคุณภาพต้องรับผิดชอบหากเกิดความเสียหาย

10.4 หลักความมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และแสดง ความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจและตรวจสอบ

10.5 หลักคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีวินัย

10.6 หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

11. บทบาทในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทบาทในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะพัฒนา โดยมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

11.1 พัฒนาการบริหารให้มีลักษณะถูกต้อง โปร่งใส มีวิสัยทัศน์และส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชน

11.2 เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาระบบการบริหารแก่องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชน

- 11.3 เป็นองค์กรนำในการพัฒนาบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำ
- 11.4 เป็นตัวอย่างในการบริหารจัดการที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรอื่น
- 11.5 เป็นองค์กรหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- 11.6 เป็นองค์กรนำเสริมสร้างความรู้ จริยธรรม คุณธรรม แก่สมาชิกท้องถิ่น
- 11.7 เป็นองค์กรนำในการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จึงสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอีกรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศที่ได้มีการพัฒนาอย่างชัดเจนตั้งแต่มีการตราพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ใช้ได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ จนถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 โดยเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมดำเนินงานของภาครัฐตามหลักการบริหารจัดการที่ดี เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้มากมาย ดังนี้

คุษฎี อายุวัฒน์, ธีรพันธ์ ทิทา และยุติ แซ่ตั้ง (2535 : 7) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้โอกาสประชาชนเข้าร่วมอาจจะเข้าในขั้นตอนหนึ่ง หรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมมีทั้งรายบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 21) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจโดยการกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะเวลาเหมาะสม กับงานที่ทำดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้

การร คำพิฑูรย์ (2545 : 15) ได้สรุปลความของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามาร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ซึ่งผลดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำ (Contribution) เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งยังทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

สุดาวรรณ มีบัว (2547 : 40) ได้สรุปลความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ประชาชนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันทำกิจกรรมหรือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่ต้องการ ประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรมกลุ่มในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน โดยร่วมคิดหาแนวทางวิธีการในการดำเนินงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมในการกำหนดเปลี่ยนแปลง การร่วมในการตัดสินใจ และร่วมติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมที่ทำร่วมกันรวมทั้งรับประโยชน์จากกิจกรรมนั้นด้วย

ไคท์ (Keith. 1972 : 5) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคลากรหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

เออวิน (Erwin. 1976 : 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนสมัครใจเข้ามาร่วมกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ซึ่งผลดังกล่าวเป็นเหตุกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน และยังเกิดการร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมที่ร่วมกระทำ ในด้านต่างๆ

2. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

2.1 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังต่อไปนี้ (วิทยา บุญยะเวชชีวิน. 2543 : 7)

2.1.1 เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์ และความต้องการของ โครงการหรือนโยบายนั้นๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่

ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้มองเห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุดบ่อยครั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพิจารณาถึงทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่ได้เคยใช้กันมาในอดีตสาธารณชนมักจะมีข้อมูลที่สำคัญซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะไปสู่การตัดสินใจ ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

2.1.2 การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา กระบวนการหรือโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ มักจะสิ้นเปลืองและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้นสามารถที่ลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอาจจะดูว่าสิ้นเปลืองและเสียเวลากว่าที่จะตัดสินใจได้ แต่ว่าเมื่อตัดสินใจแล้วและนำมาสู่การปฏิบัติอาจจะเป็นวิธีที่ประหยัดกว่าด้วยซ้ำ

2.1.3 การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งอาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง การมีส่วนร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี ลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

2.1.4 การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วเราย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้นนำไปปฏิบัติได้ ไม่เพียงแต่จะมีความสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจจะรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

2.1.5 การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า “กรณีที่น่าร้ายแรงที่สุด” บางครั้งเมื่อความขัดแย้งนำไปสู่ความขมขื่นและการเป็นปฏิปักษ์ มักจะยาวยิ่งขึ้นในการที่จะแก้ปัญหาประเด็นนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่กรณี จะแสดงความต้องการของกลุ่มเขาและความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษ มันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุกๆ กรณีได้

2.1.6 การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม วิธีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรม และการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจซึ่งโปร่งใสและน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้นๆ

2.1.7 การคาดคะเนความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของ
 สาธารณชนในขณะที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ทำงานกับสาธารณชน ในโครงการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนเขาจะค่อยๆ เพิ่มความรู้สึกที่ไวต่อความห่วงกังวลของสาธารณชน และต่อที่ว่า
 สาธารณชนมองการปฏิบัติงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างไร บ่อยครั้งที่ทัศนคติเหล่านี้ได้นำมา
 พูดยกกันภายในเพื่อที่ว่าเจ้าหน้าที่ที่จะได้เกิดความตระหนักถึงการตอบสนองของสาธารณชนที่
 เป็นไปได้ต่อกระบวนการและการตัดสินใจต่างๆ ถึงแม้ว่าประเด็นนั้นอาจจะไม่ใหญ่โตมากนัก
 ที่จะต้องทำโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นทางการ

2.1.8 การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน
 ประโยชน์อันสำคัญอย่างยิ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้การศึกษาต่อ
 สาธารณชนที่ดีขึ้นกว่า ผู้มีส่วนร่วมไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา แต่เขายังได้เรียนรู้ด้วย
 ว่ากระบวนการตัดสินใจ โดยองค์กรส่วนท้องถิ่นของเขาควรจะเป็นอย่างไร และทำไมจึงต้อง
 ตัดสินใจดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชน ยังเป็นเวทีการฝึกที่มีประสิทธิภาพของผู้นำ
 ท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

2.2 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังต่อไปนี้ (อรทัย ก๊กผล.
 2546 : 9 – 10)

2.2.1 เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การ
 ตัดสินใจรอบคอบขึ้น

2.2.2 การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการ
 ยอมรับจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ

2.2.3 การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบ
 ธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

2.2.4 การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึก
 เป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

2.2.5 การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่
 รุนแรงได้

2.2.6 ช่วยให้ผู้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความ
 ห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

2.2.7 การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือ
 ว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

2.2.8 ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

3. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

3.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการวางแผน

3.1.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการวางแผนของ แม็ก โคนัลด์ (McDonald) ได้เสนอทฤษฎีจุดเน้นเกี่ยวกับ โอกาสเกิดศักยภาพในการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ โอกาสความตระหนักและโอกาสในการกระทำ การวางแผนจะต้องเกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์เหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานในการวางแผนจึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนในขั้นตอนต่างๆ (ประชุม รอดประเสริฐ. 2543 : 116-117)

3.1.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการวางแผนของทราวิส (Travis) ทราวิส ได้เสนอทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการวางแผนสมอง การให้ความรู้ และการประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนสิ่งเหล่านี้เขาถือว่าเป็น การตกแต่งทิศทางของกระบวนการวางแผน และชี้ให้เห็นว่าในการวางแผนทุกระดับ จะประกอบด้วย 1) สมอง 2) กระบวนการวางแผนและการออกแบบเบื้องต้น 3) กระบวนการออกแบบและการลงมือพัฒนา 4) กระบวนการเตรียมการ ทุกขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กัน สิ่งสำคัญ คือ การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องต่างๆ ที่จะนำไปสู่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อให้เกิดการยอมรับ ไม่มีปฏิกิริยาต่อต้าน (ประชุม รอดประเสริฐ. 2543 : 114-115)

3.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมกับภาวะผู้ตาม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม หรือภาวะผู้ตาม ทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่อย่างมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์กรมีภาวะผู้นำที่ดี ก็จะพลอยมีภาวะผู้ตามดีไปด้วยเป็นการมองค่อนข้างแคบ เพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียวแล้วการที่นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนั้น พอสรุปสาเหตุหลายประการด้วยกัน คือ ประการแรก นักวิชาการบางคนอาจไม่แน่ใจว่าองค์กรมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สอง ผู้คนยังไม่แน่ใจในวัตถุประสงค์ของการยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมคือ อะไรกันแน่ ประการที่สาม หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้าง ผู้ตามทั้งหมด หรือเฉพาะ

ผู้ตามทีใกล้เคียงสนิทสนมกับผู้นำเท่านั้น และประการสุดท้าย หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด และลักษณะการมีส่วนร่วมเช่นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไรบ้าง (ดิน ปรัชญพฤทธิ. 2539 : 23)

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจมีอยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ละทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) และทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy)

3.2.1 ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะทำให้หลักประกันกับการบริหารงาน อย่างไรก็ดีทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงการสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งโดยคะแนนลับ และการประชุมหารือประจำปี จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้มีได้เปิด โอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง และการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่างๆ ที่เสนอตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นแต่ไม่ระดับเท่านั้น

3.2.2 ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่เพียงแต่เข้าพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของนโยบายยิ่งกว่านั้น ทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาทางการเมืองสังคมที่มีความรับผิดชอบ คือ มองว่าการ ไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม

4. ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ปัจจุบันการพัฒนาชุมชนนั้นหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนต่างมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มากที่สุดทั้งนี้ เนื่องมาจากได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังนี้ (สมนึก ปัญญาสิงห์. 2532 : 276-277)

4.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถสร้างการยอมรับในคุณค่าของสังคม และวัฒนธรรมภายในชุมชนได้ และบางครั้งสามารถเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของชุมชนที่ไม่พึงปรารถนาได้อีกด้วย

4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นวิธีการที่สามารถสร้างประสบการณ์ต่างๆ ให้กับประชาชนได้เรียนรู้ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการระดมเอาพลังความคิดพลังกาย พลังใจ และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนออกมาใช้ประโยชน์ต่อชุมชน

4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจ

4.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนสอดคล้องกับปรัชญาทางสังคมและการเมือง (Social political philosophy) ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การพัฒนา วางแผนดำเนินการและประเมินผล

4.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาใดๆ ก็ตามถ้าขาดความร่วมมือและมีการมีส่วนร่วมแล้ว กิจกรรมหรือโครงการนั้นๆ ก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะประสบความล้มเหลวในที่สุด

จากความคิดเห็นดังกล่าว สรุปได้ว่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนานั้นมีความสำคัญมากในการสร้างความยอมรับ การสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ การระดมความคิดเพื่อพัฒนาพื้นที่ของตน อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย

5. รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น บุคคลและสมาชิกจะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมดังมีผู้ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

5.1 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการพัฒนามี 5 ขั้นตอน ดังนี้ (บัญญัติ แก้วส่อง. 2537 : 15-19)

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มพัฒนาเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการค้นปัญหา สาเหตุของปัญหา กำหนดความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และหาแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือการเข้าร่วมบริหารงานประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุ และจิตใจที่แสดงออกมาในเชิงรูปธรรมต่อสังคม หรือบุคคลก็ตาม

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินผลการพัฒนาที่ได้กระทำไปว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใดซึ่งการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative evaluation) อันเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าที่ทำเป็นระยะๆ หรือการประเมินรวบยอด (Summative evaluation) อันเป็นการประเมินผลโดยรวมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

5.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาดังนี้ (ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2534 : 35)

5.2.1 องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ มีการรวมตัวกันเองเป็นกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน เช่น ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มออมทรัพย์

5.2.2 องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เป็นองค์กรที่ประชาชนทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ เช่น คณะกรรมการ หมู่บ้าน สภาตำบล องค์กรการบริหารส่วนตำบล

5.2.3 ตัวแทนบุคคล หรือตัวแทนองค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการประสานงานในกิจกรรมของรัฐบาล

5.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2526 : 41)

5.3.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

5.3.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

5.3.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

5.3.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

5.4 การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบล (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. 2543 : 29)

5.4.1 ร่วมคิดกำหนดความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา หรือเป้าหมายของการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการเกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

5.4.2 ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไปก็จะเป็นการกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือ การกำหนดแผนงานและโครงการต่างๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน โครงการ

2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้าน หรือกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้นเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบล ได้พิจารณาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.4.3 ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลางโดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้รักษาสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59

5.4.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อให้เป็นไปตามบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแนวทางการจัดการทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเพิ่มเติม

5.4.5 ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ และได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน

1) การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่างๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินตามโครงการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง

2) ให้ประชาชนให้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

3) การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นหลังสิ้นปีงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่รับจริง

5.5 แมกซ์ โลว์เดอร์มิลค์ และดับบลิว โรเบิร์ต ไลโตส (Max Lowdermilk and W. Robert Laitos) ได้เสนอ 7 ขั้นตอน ของยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชนบท ดังนี้ (อนงค์ พัฒนจักร. 2535 : 34)

5.5.1 การสำรวจขั้นตอน (Search for solution)

5.5.2 การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority problem identification studies)

5.5.3 การแสวงหาแนวทางแก้ไข (Search for solution)

5.5.4 การกำหนดแนวทางแก้ไข (Assessment of solution)

5.5.5 การปฏิบัติตามโครงการ (Project implementation)

5.5.6 การประเมินโครงการ (Formal Project evaluation)

5.5.7 การพิจารณาทบทวนโครงการเพื่อดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ (Project reconsideration of completion)

5.6 รูปแบบการมีส่วนร่วมของ โจเซเอ แอกบายานี (Jose A. Agbayani) โดยแบ่งออกเป็น 16 รูปแบบ คือ (ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา. 2526 : 33-34)

- 5.6.1 การมีส่วนร่วมในการประชุม
- 5.6.2 การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ
- 5.6.3 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ
- 5.6.4 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน
- 5.6.5 การมีส่วนร่วมในการสัมมนา
- 5.6.6 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้บริโภคร
- 5.6.7 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ริเริ่ม
- 5.6.8 การมีส่วนร่วมในผู้ใช้แรงงาน
- 5.6.9 การมีส่วนร่วมออกกวีตอุปกรณ
- 5.6.10 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- 5.6.11 การตีปัญหาให้กระจ่าง
- 5.6.12 การออกเสียงสนับสนุน
- 5.6.13 การออกเสียงเลือกตั้ง
- 5.6.14 การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง
- 5.6.15 การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ
- 5.6.16 การเป็นสมาชิก

จากรูปแบบและขั้นตอนในการมีส่วนร่วมดังกล่าว กล่าวได้ว่าในการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้หลายรูปแบบและหลายขั้นตอนทั้งโดยตรงและทางอ้อม ผู้วิจัยจึงสรุปกระบวนการและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็น 5 รูปแบบ คือ 1) ร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ 2) ร่วมจัดทำแผนงานโครงการ 3) ร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา 4) ร่วมตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และ 5) ร่วมปฏิบัติ ติดตาม ประเมินผล

6. ปัจจัยต่อการมีส่วนร่วม

6.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมมี ดังนี้ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. 2537 : 183)

6.1.1 ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

6.1.2 ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง การให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมต่างๆ ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจ อย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรง ผู้น้อยก็ช่วยแรง

6.2 รีดเดอร์ (Reeders) ได้สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วม ของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้ (วิทยา บุญยะเวชชีวิน. 2543 : 6)

6.2.1 การปฏิบัติให้คล้อยตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่ม บุคคลดูเหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของ ตนเอง

6.2.2 มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่ สอดคล้องของตน

6.2.3 เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคล ดูเหมือนจะส่งเสริมปกป้อง และ รักษาเป้าหมายของตน

6.2.4 ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล บางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา

6.2.5 ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติดตามแบบที่ตน คาดหมายว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตน คาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน

6.2.6 การมองแต่ตัวเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งคิดว่า ตัวเองควรกระทำเช่นนั้น

6.2.7 การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึก ว่าตนเองถูกบังคับให้ทำ

6.2.8 นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งเรามี นิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้นๆ

6.2.9 โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการ ปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของ สังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา

6.2.10 ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคล มักจะเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

6.2.11 การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคล มักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน โดยการร่วมดำเนินกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น ซึ่งต่างกับการการดำเนินกิจกรรมที่ขาด การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยเหตุนี้การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแผนที่ตอบสนองต่อปัญหาความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่มากที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน และการวางแผนพัฒนา

1. ความหมายของการวางแผนและการวางแผนพัฒนา

1.1 ความหมายของการวางแผน

ได้มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ ดังนี้

บัญญัติ แก้วส่อง (2537 : 46) ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน คือ กระบวนการของการกำหนดเป้าหมายในอนาคตและกำหนดวิธีการดำเนินงาน เพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พิธีสิทธิ์ คำนวณศิลป์ (2541 : 37) ได้ให้ความหมายของการวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal) ที่ต้องการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยทั่วไป ซึ่งจะเป็นการตอบคำถามว่าจะทำอะไร (What) ใครบ้างเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำที่ไหน (Where) และกระทำอย่างไร (How) ส่วนคำถามที่ถามว่าทำไมจึงต้องทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (Why) เป็นคำถามที่ต้องตอบภายหลังจากสิ้นสุดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการแล้ว การวางแผนจึงเป็นจุดเชื่อมต่อการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

ถวัลย์รัฐ วรเทพพุดิพงษ์ (2543 : 67) ได้ให้อธิบายว่า แผนเป็นการเตรียมการและตัดสินใจในปัจจุบันเพื่อกระทำในอนาคตโดยการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ปิยนุช แสงวูธ (2544 : 27) ได้ให้ความหมายการวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำ

ลี เบ็นทอน และเฮนนิ่ง (Le Breton and Henning. 1961 : 231) ได้อธิบายความหมายของแผน (Plan) เป็นผลผลิตของการวางแผน ซึ่งหมายถึงวิถีของการกระทำที่กำหนดไว้ก่อนล่วงหน้าแล้วที่ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ 1) จะต้องเกี่ยวข้องกับอนาคต 2) จะต้องเกี่ยวข้องกับการกระทำ และ 3) จะต้องมึปัจจัยที่ชี้ให้เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องขององค์กร

จากความหมายของการวางแผน ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า อย่างเป็นระบบ มีการจัดลำดับขั้นตอนของการวางแผนอย่างครอบคลุมชัดเจน เพื่อที่จะให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความหมายของการวางแผนพัฒนา

ได้มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนาไว้ ดังนี้

ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ (2540 : 1) ได้อธิบายความหมายของการวางแผนพัฒนา เป็นเรื่องความพยายามของรัฐบาลที่เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดแนวทางปฏิบัติและควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญๆ ในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการวางแผน จึงเป็นการวางแผนแนวทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และเป็นการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

นิคม บุระพันธ์ (2543 : 27) ได้กล่าวถึง การวางแผนพัฒนา หมายถึง การวางแผนพัฒนาซึ่งประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง แผนงาน โครงการในการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหา โดยริเริ่มและดำเนิน โดย สภากอ์การบริหารส่วนตำบล

จากความหมายของการวางแผนพัฒนา สรุปได้ว่าการวางแผนพัฒนาเป็นเรื่องของการกำหนดจุดหมายในอนาคตเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ องค์กรบริหารส่วนตำบลถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการวางแผนพัฒนาที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบการพัฒนาบนพื้นฐานของแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสม เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลที่ด้ร่วมกันกับชุมชนในการกำหนดทิศทางของท้องถิ่นตามแนวทางที่ดีที่สุด

2. หลักสำคัญของการวางแผน

การวางแผนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารงาน การบริหารงานที่ดีนั้นจะต้องมีแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญมา ทวิภักดิ์ (2534 : 34) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการวางแผนองค์การมี 4 ประการ คือ

2.1 ต้องมาจากวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นอันดับแรก ความต้องการขององค์การถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ ซึ่งวัตถุประสงค์ต้องมาก่อนการวางแผน ดังนั้นการกระทำตามแผนจึงเป็นสิ่งทำให้วัตถุประสงค์ของแผนบรรลุเป้าหมาย

2.2 แผนหรือการวางแผนจะเกิดขึ้นมาก่อนจัดองค์การหรือหน่วยงาน (Primary of Planning) คือการจัดองค์การ (Organizing) การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน บรรจุแต่งตั้งเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรมการปฏิบัติทางวินัยต่อบุคคล (Staffing) การอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานในหน่วยงานบรรลุความสำเร็จ (Directing) และการควบคุมงาน (Controlling) ทั้งนี้เพื่อการปฏิบัติที่สนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานแต่การวางแผนเป็นงานที่ต้องทำเป็นอันดับแรกก่อนงานเหล่านี้จะเกิดขึ้น และเป็นพื้นฐานที่จะทำให้งานดังกล่าวประสานงานกันอย่างแท้จริง

2.3 การวางแผนเป็นงานที่ปฏิบัติอยู่ทุกชั้นตอนของผู้ปฏิบัติงาน (Pervasiveness of Planning) ถึงแม้ว่าบริหารจะมีงานด้านอื่นๆ มาก แต่การวางแผนนี้กว้างแผนก็ต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็น โดยตรงหรือ โดยอ้อมก็ตาม

2.4 เครื่องมือช่วยหรือประสิทธิภาพของแผนนั้น (Efficiency of planning) อาจวัดได้โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุ การบริหาร และกำลังคน

ผู้วิจัยจึงสรุปว่า การวางแผนมีความสำคัญต่อการบริหารงาน เพราะการวางแผนที่ดีจะส่งผลให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวัตถุประสงค์ นโยบายเป็นสำคัญ รวมทั้งข้อมูลที่ครบถ้วนและทันสมัย บุคลากรที่มีความชำนาญด้านการวางแผน และวัสดุที่ใช้สนับสนุนที่เหมาะสม แผนจึงเป็นเหมือนจุดเริ่มต้นของงาน การวางแผนที่ดีเท่ากับว่างานสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่ง โดยการวางแผนที่ดีนั้นต้องประกอบด้วย ต้องรู้ว่าจะทำงานอะไร และต้องวางแผนสำหรับงานนั้น โดยเฉพาะ ผู้วางแผนต้องสำรวจดูกำลังคนที่อยู่ในหน่วยงานว่ามีผู้เชี่ยวชาญที่จะวางแผนหรือไม่ ถ้าไม่มีต้องจ้างผู้มีความถนัดหรือผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการ การวางแผนที่ดีต้องมีการมอบหมายงาน ให้ผู้มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยเฉพาะ และทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงาน นักวางแผนต้องมองดูกิจกรรมทั้ง

ภายในองค์การและภายนอกองค์การแบบการประชาสัมพันธ์ โดยไม่ทำให้ขวัญกำลังใจพนักงานเสียไปจึงเป็นการประเมินผลงานของผู้ปฏิบัติงาน และการวางแผนต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อต่อการนำไปปฏิบัติ

3. ประเภทของแผน

การวางแผนเป็นการมองอนาคตข้างหน้า ซึ่งความสามารถมองไปได้ไกลหรือใกล้แค่ไหนนั้นเป็นสิ่งที่อยู่กับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือสังคมที่รอบตัวถ้าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างเร็วหรือมีลักษณะเป็นพลวัต ระยะการมองไปข้างหน้าก็จะไม่ได้ไกลมากนักอันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนมีสูง

ฟิรลิตซ์ คำานวนศิลป์ (2541 : 42) ได้อธิบายประเภทของแผนออกเป็น 3 ประเภท ตามลำดับการบริหาร ได้แก่ แผนกลยุทธ์ แผนบริหาร และแผนปฏิบัติการ ซึ่งอธิบายว่า แผนกลยุทธ์ แผนบริหาร และแผนปฏิบัติการ สนับสนุนซึ่งกันและกัน คือแผนกลยุทธ์จะประสบความสำเร็จไปไม่ได้หากไม่มีแผนระยะกลาง (แผนบริหาร) และแผนปฏิบัติการมารองรับ เพื่อทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแผนระยะยาว การกระจายอำนาจไม่ได้แปลว่าการทำแผนในระดับปฏิบัติและผู้บริหารระดับกลางจะไม่ต้องคำนึงถึงแผนกลยุทธ์ที่ผู้บริหารระดับสูงได้วางไว้ วัตถุประสงค์หนึ่งของการกระจายอำนาจก็เพื่อกระตุ้นความรับผิดชอบและตอบสนองของผู้บริหารระดับกลางก่อนนโยบาย และจุดมุ่งหมายใหญ่ของการพัฒนาที่ผู้บริหารในระดับสูงหรือหน่วยงานระดับชาติได้กำหนดไว้ การตอบสนองนโยบายของผู้บริหาร มิได้หมายถึงผู้บริหารระดับล่างจะทำตามแนวทางที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนดมาโดยมิได้ศึกษา ดัดแปลงหรือปรับปรุงการทำงานให้เหมาะสมกับปัญหาและสภาพท้องถิ่นของตน การที่ผู้บริหารระดับล่างได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินการจึงเป็นการสร้างความรับผิดชอบต่อแผนกลยุทธ์และยังถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในแผนกลยุทธ์ทางอ้อม

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2544 : 73 – 86) ได้แบ่งประเภทของแผนออกในหลายๆ แนวทาง โดยการวางแผนนั้นอาจจำแนกได้หลายประเภท ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญของแผน (Characteristics of planning) สรุปดังนี้

3.1 จำแนกตามรูปแบบ

3.1.1 การวางแผนแบบไม่เป็นทางการ โดยส่วนมากจะเป็นเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเสมอ

3.1.2 การวางแผนแบบเป็นทางการ ลักษณะแผนประเภทนี้จะเป็นที่นิยมทั่วไปในองค์กรที่มีการบริหารและจัดการสมัยใหม่จำแนกตามความถี่ของการใช้แผน

3.1.3 การวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์เพียงครั้งเดียว คือ เมื่อนำแผนไปปฏิบัติจนเสร็จสิ้นภารกิจ ก็ถือว่าเป็นการสิ้นสุดของแผน จะไม่มีการนำกลับมาใช้ใหม่อีก

3.1.4 การวางแผนเพื่อประโยชน์ถาวร จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีลักษณะต่อเนื่องยาวนาน

3.2 จำแนกตามระดับการบริหาร

3.2.1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงขององค์กรลักษณะเป็นการวางแผนระยะยาวตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปเป็นการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรว่าจะต้องการให้มีลักษณะอย่างไรเมื่อถึงเวลานั้น

3.2.2 การวางแผนบริหาร (Managerial planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับกลาง โดยนำแผนกลยุทธ์ที่กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงมาแปลงเป็นแผนบริหาร และเป็นการกระทำภายในระยะเวลา 1 -2 ปี บางครั้งอาจเรียกว่าแผนระยะกลาง

3.2.3 การวางแผนปฏิบัติการ (Operational planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับต้น โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงมาจากแผนกลยุทธ์โดยทั่วไปแผนปฏิบัติการจะเป็นระยะสั้นอาจมีระยะเวลาเป็นไตรมาส เป็นเดือน เป็นสัปดาห์ ทุกขั้นตอนสามารถประเมินได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษาประเภทของแผน จึงสรุปได้ว่า แผนมีอยู่หลายลักษณะ โดยแผนแต่ละอย่างต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เช่น แผนกลยุทธ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแผนแม่บทมีลักษณะเป็นการวางแผนระยะยาว ส่วนแผนบริหาร เป็นแผนระยะกลาง และแผนปฏิบัติการ เป็นแผนระยะสั้น ที่ดำเนินการภายใต้กรอบของแผนแม่บท องค์กรบริหารส่วนตำบล ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ

4. กระบวนการวางแผน

กระบวนการวางแผนเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งในการที่จะจัดทำแผนให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาขององค์กร ทั้งนี้ทฤษฎีการ ได้ให้อธิบายไว้ ดังนี้

4.1 กระบวนการวางแผน มีขั้นตอนหลักอยู่ 4 ขั้นตอน คือ (บัญญัติ แก้วส่อง.

4.1.1 การเตรียมการวางแผน เป็นขั้นตอนการเตรียมการ ได้แก่ การจัดบุคคล เพื่อทำหน้าที่วางแผน จัดรูปโครงสร้างระบบกลไกต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้การวางแผนดำเนินการได้ สร้างเครื่องมือ และหาวิธีการปฏิบัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.2 ขั้นการวิเคราะห์สภาพปัญหา เป็นการวิเคราะห์วินิจฉัยสภาพปัจจุบันขององค์กร รวมทั้งความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ ภายนอก ซึ่งการวินิจฉัยจะช่วยชี้ให้เห็นความสำเร็จ ข้อบกพร่อง หรือความสัมพันธ์ขององค์กรทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ

4.1.3 กำหนด หรือจัดทำแผน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ ดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายหลังจากวิเคราะห์วินิจฉัยสภาพปัญหาและประเมินความต้องการในอนาคตแล้ว จึงกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ กำหนดวิธีการเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น ตลอดจนกำหนดค่าใช้จ่ายที่จะใช้ในอนาคต และทดสอบความเป็นไปได้

4.1.4 การจัดทำรายละเอียดของแผน เป็นการกำหนดรายละเอียดเพื่อให้แผนเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยการจัดทำแผน และโครงการย่อยของแผนทั้งหมด

4.2 ขั้นตอนของกระบวนการวางแผนมี 7 ขั้นตอน คือ (ชิงชัย สันติวงษ์. 2540 : 45)

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเป้าหมายระยะปานกลาง

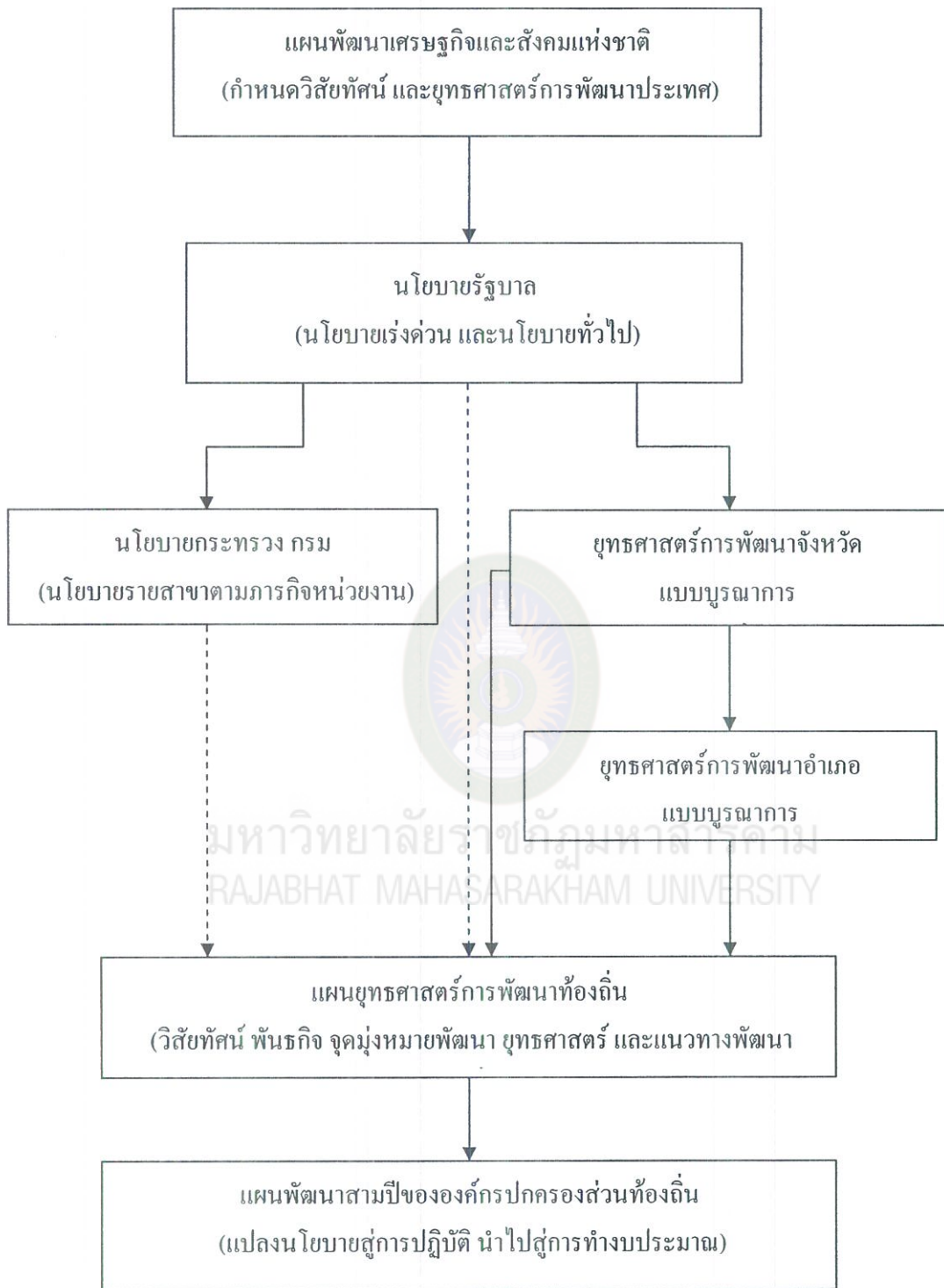
ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดแผนปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 6 การปฏิบัติตามแผน

ขั้นตอนที่ 7 กลไกของข้อมูลย้อนกลับ

5. การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่างๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกลยุทธ์ศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาระดับอำเภอ ซึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนา ระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

แผนภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น
ที่มา : กองแผนและงบประมาณ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. 2547 : 11 – 12

5.1 ขั้นตอนการวางแผนองค์การบริหารส่วนตำบล

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง (2543 : 35-37) กล่าวถึง กระบวนการวางแผน หรือวงจรของแผน (Planning cycle) โดยทั่วไปแล้วการวางแผนของ องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ คือ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Implementation) และขั้นประเมินผล (Evaluation)

5.1.1 ขั้นการวางแผน เป็นขั้นตอนของการคิดว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไรซึ่งมีกระบวนการจัดทำเริ่มตั้งแต่การเตรียมการ ระดมความคิด การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดปัญหาการกำหนดแนวทางแก้ไข การจัดทำรูปเล่มจนถึงขั้นตอนการอนุมัติเพื่อ ประกาศใช้ต่อไป

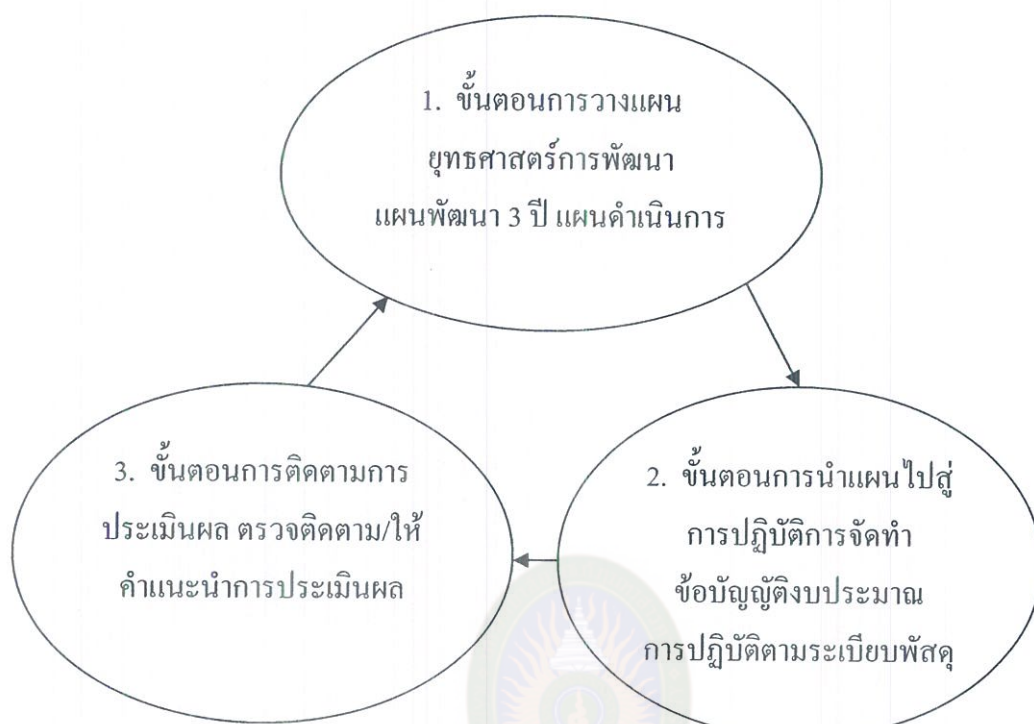
5.1.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนนี้เป็นการนำโครงการที่บรรจุใน แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบของหน่วยงานนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มากที่สุด ซึ่งขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องผ่าน กระบวนการที่สำคัญ 2 กระบวนการ คือ

1) กระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหาร ส่วนตำบล เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานบริหารงานราชการส่วนท้องถิ่นมี รายได้และอำนาจหน้าที่ของตน แต่อำนาจการปกครองส่วนตำบลจะดำเนินการอะไรสักอย่างหนึ่ง โดยใช้งบประมาณของตนแล้ว จะต้องตรากฎหมายเรียกว่าข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำปี หรือเพิ่มเติม ซึ่งจัดทำขึ้น โดยฝ่ายบริหาร โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมาบรรจุได้ และผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และให้ นายอำเภออนุมัติ จึงจะประกาศใช้ให้ประชาชนได้ทราบ

2) กระบวนการจัดซื้อ - จัดจ้าง ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการที่ ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการอนุมัติและมีงบประมาณ เพียงพอต่อการดำเนินงานตามกิจกรรมในข้อบังคับงบประมาณ โดยดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในกระบวนการนี้ต้อง คำนึงถึงความถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์แล้วยังมุ่งเน้นการติดตามขณะกำลังปฏิบัติงานด้วย เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.1.3 ขั้นประเมินผล เป็นการวัดผลสำเร็จของ โครงการ ที่จัดสำเร็จแล้วว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำข้อมูลที่ได้จากโครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5.2 วงจรของการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพที่ 4 วงจรการวางแผนพัฒนาตำบล

ที่มา : กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. 2543 : 18

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.3 หลักสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนา

หลักการสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เพื่อพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ และอำนาจหน้าที่นี้ ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย ได้แก่

5.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเป็นกรอบในการพัฒนาและจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ

- 1) มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น (มาตรา 281)
- 2) ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม (มาตรา 87)

3) ต้องให้ประชาชนรับรู้ ข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือดำเนิน โครงการ/กิจกรรม ที่กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต และประชาชนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นด้วย (มาตรา 56 – 62)

5.2.2 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเอง ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

5.2.3 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไข ถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่คณะผู้บริหารในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล และยังกำหนดให้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร

5.2.4 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนา 3 ประเภท คือ

1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ องค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดโดยยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดย สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

2) แผนพัฒนา 3 ปี คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็น แผนกำหนดความคุ้มครองระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

3) แผนดำเนินงาน คือ แผนดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีงบประมาณนั้น

6. การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดดองค์กรจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

6.1 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกรรมการ ผู้แทนประชาคมที่ประชาชนท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน เป็นกรรมการ หัวหน้าส่วนบริหารมีหน้าที่จัดทำแผน เป็นกรรมการ/เลขานุการ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน หรือพนักงานผู้ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

6.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่

6.2.1 กำหนดแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่คณะกรรมการพัฒนา กำหนด

6.2.2 จัดทำร่างแผนดำเนินงาน

6.2.3 จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนา

6.3 คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นประธานกรรมการ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน เป็นกรรมการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือก จำนวนสามคน เป็นกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารคัดเลือกจำนวนสามคน เป็นกรรมการ ผู้แทนภาคราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวน ไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน เป็นกรรมการ ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน เป็นกรรมการปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกรรมการ/เลขานุการ หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

6.4 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่

6.4.1 กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

6.4.2 ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

6.4.3 พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนดำเนินงาน

6.4.4 ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียด

6.4.5 พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผน

6.4.6 ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา

ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

7. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ดำเนินการ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

7.1.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นรับทราบปัญหาความต้องการประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

7.1.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

7.1.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

7.1.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์พัฒนาต่อไป

7.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

7.2.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์พัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

7.2.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดร่วมแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

7.2.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

7.2.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่น เสนอร่างแผนพัฒนาสามปี ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

จากการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนา โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนดำเนินงาน ตามลำดับ ซึ่งมีคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ที่ดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้เสนอร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาแล้ว นำเสนอผู้บริหารเพื่อให้ผู้บริหารนำเสนอ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบก่อนการประกาศใช้ต่อไป ในขั้นตอนของการจัดทำแผนนั้น ทุกขั้นตอนแสดงให้เห็นว่าได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ แต่ในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร

องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

1. สภาพทั่วไปของตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

ตำบลเขมเดิมเรียกตามภาษาท้องถิ่นว่าเขม จากลักษณะของคาน้ำที่เขมออกมาและไหลผ่านที่ตั้งตำบล (ชุมชน) ตลอดทั้งปี ต่อมาเพี้ยนเป็นเขม ตั้งอยู่ติดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2230 (ถนนสายบ้านป่า-อําเภอเฝ้าไร่) อยู่ห่างจากตัวอําเภอโพธิ์พิสัยทางทิศตะวันออกเฉียง 27 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 31,250 ไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับเนิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมขัง สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ ทำนา สภาพภูมิอากาศทั่วไปแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และปลูกพืชเศรษฐกิจ

2. ข้อมูลด้านการปกครอง

รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 11 หมู่บ้าน โดยมีรายชื่อหมู่บ้านและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังตารางที่ 1 (ฝ่ายปกครอง อำเภอนพพิสัย. 2551 : 9)

ตารางที่ 1 รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ (คน)
1	เขม	542
2	โนนสง่า	387
3	เขมทุ่ง	515
4	โคกเสี้ยว	490
5	ท่าหนองพันทา	360
6	โคกสง่า	485
7	คำตอสูง	531
8	สุขสำราญ	632
9	นามน	538
10	นาสวรรค์	342
11	โคกกลาง	271
รวม		5,093

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรณู คุปต์ยธิธร และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษา พบว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมค่อนข้างสูง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากมีความ พยายามจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2541 แต่มีบางองค์การบริหารส่วนตำบลยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตาม ระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการนำเสนอร่างแผนพัฒนาที่นี้อาจมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยัง ไม่มีความเข้าใจในระเบียบเท่าที่ควร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่ายังอยู่ในระดับที่ต่ำ

นวนลน้อย ศรีรัตน์ และคณะ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังคงอยู่ใน ระดับต่ำ โดยมีส่วนร่วมยังค่อนข้างจำกัดอยู่ในเรื่องการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเป็นด้านหลักการมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายหรือการตรวจสอบการดำเนินขององค์การบริหารส่วน ตำบลยังมีค่อนข้างต่ำ

อังคณา วงษ์นอก (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การบริหารในการวางแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอ นาควน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วม ระหว่างบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา กับระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มีการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นรายได้ จากทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านที่มีผลการ บริหารระดับสูง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการวางแผน และมีผลระดับปานกลางมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ และด้านการควบคุม

ปราณีต ทนน้ำ (2551 : 94) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ที่มีสถานภาพ หมู่บ้านแตกต่างกัน ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วน ตำบลตาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มี หมู่บ้านแตกต่างกัน ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย โดยวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 5,093 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 371 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ

2.1 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ด้วยสูตรของยามานะ (Yamane. 1973 : 727)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
N แทน จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
e² แทน ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้

มีค่าเท่ากับ .05 แทนค่าได้ ดังนี้

$$n = \frac{5,093}{1 + (5,093 \times 0.05^2)}$$

$$= 370.87$$

เพื่อให้ได้จำนวนเต็มจึงปัดเศษของกลุ่มตัวอย่างจาก 370.87 เป็น 371 คน

2.2 ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแยกตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้าน แต่เนื่องจากแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน เพื่อให้การกระจายของกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทั้ง 11 หมู่บ้าน ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การเทียบบัญญัติไตรยางค์ เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยคิดจากจำนวนประชากรของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน คูณด้วยขนาดกลุ่มตัวอย่างและหารด้วยประชากรทั้งหมด ผลการคำนวณแสดงตามตารางที่ 2 ตัวอย่างการคำนวณ หมู่ที่ 1 บ้านเขมิ

$$n = \frac{542 \times 371}{5,093}$$

$$= 39.48$$

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)	จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
1	เขมิ	542	39
2	โนนสง่า	387	28
3	เขมิทุ่ง	515	37
4	โคกเสือดาว	490	36
5	ท่าหนองพันทา	360	27
6	โคกสง่า	485	35
7	คำตอขุง	531	39
8	สุขสำราญ	632	46
9	นามน	538	39
10	นาสวรรค์	342	25
11	โคกกลาง	271	20
รวม		5,093	371

2.3 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random sampling) หลังจากได้สัดส่วนตัวอย่างจากจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้านแล้ว ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากจำนวนประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ตามสัดส่วนของประชาชน แต่ละหมู่บ้าน แล้วใช้วิธีการจับฉลาก โดยเขียนชื่อประชาชน ลงในแผ่นกระดาษ ใช้ 1 แผ่น ต่อ 1 คน ชื่อ ประชาชนลงในกล่องเขย่าให้คลุกกันไปแล้วจึงหยิบออกมาทีละแผ่นเมื่อจับได้ชื่อใดก็เขียนไว้แล้วนำเข้าไปไว้ในกล่อง เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆ กัน ถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่ เมื่อครบตามจำนวนสัดส่วนในหนึ่งหมู่บ้าน ก็จะทำการจับสลากของแต่ละหมู่บ้านไปเรื่อยๆ จนกว่าจะครบ 11 หมู่บ้าน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 371 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert type) มี 5 ระดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จากเอกสารการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 72)
3. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามกรอบแนวคิดในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540 : 165-210) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความเหมาะสม และความถูกต้อง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง ความถูกต้อง ชัดเจนของภาษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
 - 5.1 นายสิทธิชัย หมั่นเรียน วุฒิกการศึกษา ร.ป.ม. ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 - 5.2 นางศรีมลวย กัตติยบุตร วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (ภาษาไทย) ตำแหน่งครู คศ. 2 โรงเรียนชุมพลโพธิพิสัย อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
 - 5.3 นายเล็ก กองทิพย์ วุฒิกการศึกษา กศ.ม. ตำแหน่งครู คศ. 3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (คณิตศาสตร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โรงเรียนบ้านปากสวายพิทยาคม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล
6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยวิธีการ IOC (Index of Item-Objective Congruence) เลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อคำถามจำนวน 35 ข้อ แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง (Try-out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
8. นำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธี Item-total Correlation

9. นำค่าที่ได้จากการสอบถามหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เสนอต่อนายอำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
2. นำหนังสือขอความร่วมมือจากนายอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม และกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เพื่อประสานการจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง

การจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ นำมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยคิดเป็นร้อยละ
2. แยกแบบสอบถามตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 102)

การมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้	5	คะแนน
การมีส่วนร่วมมาก ให้	4	คะแนน
การมีส่วนร่วมปานกลาง ให้	3	คะแนน
การมีส่วนร่วมน้อย ให้	2	คะแนน
การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้	1	คะแนน
4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
 - 4.1 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของกลุ่ม

ตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายด้านและรายชื่อเพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (รังสรรค์ สังกะสิทธิ์. 2551 : 186)

ค่าเฉลี่ย	การมีส่วนร่วม
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

4.2 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมแบ่งกลุ่มตาม หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least Significant Difference)

4.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด โดยสรุปแปลความหมาย และแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย

1. หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด ใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาความเชื่อมั่นใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
4. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. สถิติทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ตัวแปร หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้วย F-test (One-way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ ระดับ .05 กรณีพบที่มีความแตกต่างจะใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD (Least Significant different) (ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ และพิรติทธิ์ คำนวนศิลป์. 2550 : 146-147)
6. การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ จะใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และพรรณนาความ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย รวม 371 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว มาประมวลผลแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการบรรยายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ F (F – test)
SS	แทน	ผลรวมของค่าส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย จำแนกประชาชนตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

หมู่บ้านที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หมู่ที่ 1 บ้านเขม	39	10.51
หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า	28	7.55
หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง	37	9.97
หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสียดาว	36	9.70
หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา	27	7.28
หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า	35	9.43
หมู่ที่ 7 บ้านคำตอขุง	39	10.51
หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ	46	12.40
หมู่ที่ 9 บ้านนามน	39	10.51
หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์	25	6.74
หมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง	20	5.39
รวม	371	100.00

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ห้ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้านสุขสำราญ มีจำนวนมากที่สุด คือ 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.41 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้านเขม บ้านคำตอญงและบ้านนามน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.51 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้านเขมทุ่งจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.97 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้าน โลกเสือดาว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้าน โลกสง่า จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.43 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้าน โนนสง่า จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.55 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้านท่าหนองพันทา จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.28 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้านนาสวรรค์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.74 ผู้ตอบแบบสอบถามจากบ้าน โลกกลาง มีจำนวนน้อยที่สุดคือจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.39

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n = 371)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเขม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	3.03	0.71	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	2.98	0.72	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของ แผนพัฒนา	2.55	0.75	น้อย
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำ แผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.13	0.69	น้อย
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.73	0.75	ปานกลาง
รวม	2.69	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ด้าน และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยจำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 3.03$) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ($\bar{X} = 2.98$) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.73$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.55$) และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.13$) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา จำแนกเป็นรายข้อ

(n = 371)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณา	3.03	0.87	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	3.12	0.80	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านให้กระจ่าง	2.90	0.84	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม	2.95	0.98	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	2.92	0.91	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน	3.18	0.95	ปานกลาง
7. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต.	3.14	0.98	ปานกลาง
รวม	3.03	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาโดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.18$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต. ($\bar{X} = 3.14$) การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ($\bar{X} = 3.12$) การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณา ($\bar{X} = 3.03$) การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม ($\bar{X} = 2.95$) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ($\bar{X} = 2.92$) การมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านให้กระจาย ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ จำแนกเป็นรายชื่อ

(n = 371)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเซิม	\bar{X}	S.D.	ระดับการ มีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหา/ความ ต้องการนั้นๆ	3.08	0.91	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย แผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไข ปัญหาของหมู่บ้าน	3.07	0.92	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของ ทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาของ อบต.	2.83	0.89	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดใน การพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน	3.04	0.91	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไข หรือลดปัญหาของหมู่บ้าน	2.98	0.86	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินการในแผนพัฒนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน	2.90	0.85	ปานกลาง
7. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก แผนงาน/โครงการ หรือ กิจกรรมในการแก้ไขปัญหามูลบ้านเพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา อบต.	2.97	0.92	ปานกลาง
รวม	2.98	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ โดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหา/ความต้องการนั้นๆ ($\bar{X} = 3.08$) การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหามูลนิธิหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.07$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.04$) การมีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.98$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก แผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหามูลนิธิหมู่บ้าน เพื่อบรรลุจุดในแผนพัฒนา อบต. ($\bar{X} = 2.97$) การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินการในแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหามูลนิธิหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.90$) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาของ อบต. ($\bar{X} = 2.83$) ตามลำดับ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา จำแนกเป็นรายชื่อ

(n = 371)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเขม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การได้ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา หลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำแล้วเสร็จ	2.54	0.88	น้อย
2. การมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา	2.92	0.90	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือ คัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา	2.56	0.88	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อ พิจารณาร่างแผนพัฒนา	2.50	1.02	น้อย
5. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา สาระของแผนพัฒนาต่อที่ประชุมสภา อบต.	2.47	1.02	น้อย
6. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่าง แผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบของสภา อบต.	2.35	0.91	น้อย
7. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของ แผนพัฒนาที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่ สภา อบต. ได้ให้ความเห็นชอบ	2.53	0.97	น้อย
รวม	2.55	0.75	น้อย

จากตารางที่ 7 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขมิจ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา โดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.92$) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.56$) การได้ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาหลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำแล้วเสร็จ ($\bar{X} = 2.54$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้ให้ความเห็นชอบ ($\bar{X} = 2.53$) การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.50$) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อที่ประชุมสภา อบต. ($\bar{X} = 2.47$) และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบของสภา อบต. ($\bar{X} = 2.35$) ตามลำดับ

2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติ
งบประมาณรายจ่าย จำแนกเป็นรายชื่อ

(n = 371)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเขม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม
1. การได้ร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา	2.57	1.05	น้อย
2. การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็น เร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย	2.61	1.04	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายของ อบต. ว่าได้จัดทำแผนพัฒนา	2.23	0.89	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมตรวจสอบ เนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีเพื่อให้เป็นไป ตามแผนพัฒนา	2.48	0.98	น้อย
5. การมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา	2.28	0.92	น้อย
6. การมีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการประชุมสภา อบต. ใน การพิจารณาเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.43	1.05	น้อย
7. การมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุงข้อบัญญัติ งบประมาณหากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนา	2.56	1.00	น้อย
รวม	2.13	0.69	น้อย

จากตารางที่ 8 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเชม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.13$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วน ร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำเป็น ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.61$) การได้ร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.57$) การมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุง ข้อบัญญัติงบประมาณหากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.56$) การมีส่วนร่วมใน การเชิญชวนให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีเพื่อให้ เป็นไปตามแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.48$) การมีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการประชุมสภา อบต. ในการพิจารณาเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.43$) การมีส่วนร่วมในการทักท้วง กรณีที่เห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.28$) และ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของ อบต. ว่าได้ จัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.23$) ตามลำดับ

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ

(n = 371)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การได้ร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน / โครงการในแผนพัฒนาเพื่อบรรลุตามเป้าหมาย	2.73	0.89	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการประสานงานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา	2.67	0.83	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการควบคุม/ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา	2.52	0.97	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ	2.53	0.91	น้อย
5. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา	2.89	0.93	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ อบต. ทำให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป	3.18	1.07	ปานกลาง
7. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต. ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา	2.61	0.94	ปานกลาง
รวม	2.73	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ อบต. ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป ($\bar{X} = 3.18$) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.89$) การได้ร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน / โครงการในแผนพัฒนาเพื่อบรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 2.73$) การมีส่วนร่วมในการประสานงานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.67$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต. ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.61$) การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.53$) และการมีส่วนร่วมในการควบคุม/ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกประชาชนตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเข็ม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่เกี่ยวข้อง

(n=371)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเข็ม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย	การมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่									
	หมู่ที่ 1		ระดับการ มีส่วนร่วม		หมู่ที่ 2		ระดับการ มีส่วนร่วม		หมู่ที่ 3	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	2.99	0.94	ปานกลาง	0.63	2.98	0.63	ปานกลาง	3.40	0.79	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ	2.87	1.05	ปานกลาง	0.49	3.08	0.49	ปานกลาง	3.17	0.78	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	2.41	1.10	น้อย	0.78	2.22	0.78	น้อย	2.86	0.76	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาไป จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.10	0.90	น้อย	0.64	1.36	0.64	น้อยที่สุด	2.28	0.47	น้อย
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.63	1.01	ปานกลาง	0.51	2.18	0.51	น้อย	3.23	0.72	ปานกลาง
รวม	2.60	0.93	ปานกลาง	0.47	2.37	0.47	น้อย	2.99	0.57	ปานกลาง

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเชิง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย	การมีส่วนร่วมของประชาชนเจ้าแหนดตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่									
	หมู่ที่ 4		ระดับการมี ส่วนร่วม	หมู่ที่ 5		ระดับการมี ส่วนร่วม	หมู่ที่ 6		ระดับการมี ส่วนร่วม	
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	2.32	0.49	น้อย	3.40	0.71	ปานกลาง	3.32	0.51	ปานกลาง	
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	2.18	0.32	น้อย	3.29	0.62	ปานกลาง	3.46	0.44	มาก	
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	2.22	0.33	น้อย	2.92	0.47	ปานกลาง	2.87	0.87	ปานกลาง	
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนา ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	1.88	0.43	น้อย	2.66	0.81	ปานกลาง	2.05	0.68	น้อย	
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.30	0.19	น้อย	2.88	0.86	ปานกลาง	2.64	0.85	ปานกลาง	
รวม	2.18	0.33	น้อย	3.03	0.53	ปานกลาง	2.87	0.57	ปานกลาง	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(ก=371)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย	การมีส่วนร่วมของประชาชนกำหนดตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่											
	หมู่ที่ 7		ระดับการมี		หมู่ที่ 8		ระดับการมี		หมู่ที่ 9		ระดับการมี	
	\bar{X}	S.D.	ส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	2.89	0.69	ปานกลาง	2.77	0.66	ปานกลาง	2.87	0.13	ปานกลาง	2.87	0.13	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	2.91	0.69	ปานกลาง	2.57	0.70	น้อย	3.08	0.08	ปานกลาง	3.08	0.08	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	2.55	0.64	ปานกลาง	2.14	0.52	ปานกลาง	2.30	0.27	ปานกลาง	2.30	0.27	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไป จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.11	0.67	น้อย	1.98	0.56	น้อย	2.08	0.27	น้อย	2.08	0.27	น้อย
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.71	0.70	ปานกลาง	2.38	0.47	ปานกลาง	2.98	0.29	ปานกลาง	2.98	0.29	ปานกลาง
รวม	2.63	0.58	ปานกลาง	2.37	0.47	ปานกลาง	2.66	0.12	น้อย	2.66	0.12	ปานกลาง

	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย					
	หมู่ที่ 10		หมู่ที่ 11		ระดับการมี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	ส่วนร่วม	ส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	3.46	0.22	3.48	0.59	มาก	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	3.36	0.43	3.34	0.63	ปานกลาง	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	3.24	0.24	2.87	0.85	ปานกลาง	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย	2.84	0.44	2.41	0.60	ปานกลาง	น้อย
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.33	0.40	3.17	0.92	ปานกลาง	ปานกลาง
รวม	3.24	0.28	3.05	0.63	ปานกลาง	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเขม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 2.99$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ($\bar{X} = 2.87$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.63$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.41$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.10$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ($\bar{X} = 3.08$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 2.98$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.22$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.18$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 1.36$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 3.40$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.23$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ($\bar{X} = 3.17$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.86$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.28$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

($\bar{X} = 2.18$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 2.32$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.30$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.22$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 2.18$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 1.88$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 3.40$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 3.29$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.92$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.88$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.66$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 3.46$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 3.32$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.87$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.64$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.05$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 7 บ้านคำตอยุง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 2.91$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 2.89$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.71$) ด้านการมีส่วนร่วมใน

การตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.55$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.11$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 2.77$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ($\bar{X} = 2.57$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.38$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.14$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 1.98$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 9 บ้านนามน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ($\bar{X} = 3.08$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล ($\bar{X} = 2.98$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 2.87$) ด้านการมี ส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.30$) และด้านการมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.08$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 3.46$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ($\bar{X} = 3.36$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.33$) ด้านการมี ส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.24$) และด้านการมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.84$) ตามลำดับ

หมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน

มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ($\bar{X} = 3.48$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 3.34$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.17$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.87$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.41$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย
จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

(n=371)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	35.366	10.000	3.537	11.881	0.000*
ภายในกลุ่ม	107.164	360.000	0.298		
รวม	142.530	370.000			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเดิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำนวนตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

(n=371)

	การมีส่วนร่วมของประชาชนเจ้าเขตตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่											
	หมู่ที่ 1		หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 3		หมู่ที่ 4		หมู่ที่ 5		หมู่ที่ 6	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเดิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย	2.99	0.94	2.98	0.63	3.40	0.79	2.32	0.49	3.40	0.71	3.32	0.51
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	2.87	1.05	3.08	0.49	3.17	0.78	2.18	0.32	3.29	0.62	3.46	0.44
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	2.41	1.10	2.22	0.78	2.86	0.76	2.22	0.33	2.92	0.47	2.87	0.87
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	2.10	0.90	1.36	0.64	2.28	0.47	1.88	0.43	2.66	0.81	2.05	0.68
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.63	1.01	2.18	0.51	3.23	0.72	2.30	0.19	2.88	0.86	2.64	0.85
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.60	0.93	2.37	0.47	2.99	0.57	2.18	0.33	3.03	0.53	2.87	0.57
รวม												

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n=371)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย	การมีส่วนร่วมของประชาชนเจ้าแณกตามหมู่บ้านที่อยู่										F	sig
	หมู่ที่ 7		หมู่ที่ 8		หมู่ที่ 9		หมู่ที่ 10		หมู่ที่ 11			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	2.89	0.69	2.77	0.66	2.87	0.13	3.46	0.22	3.48	0.59	10.730	.000*
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	2.91	0.69	2.57	0.70	3.08	0.08	3.36	0.43	3.34	0.63	12.497	.000*
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	2.55	0.64	2.14	0.52	2.30	0.27	3.24	0.24	2.87	0.85	9.209	.000*
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไป จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.11	0.67	1.98	0.56	2.08	0.27	2.84	0.44	2.41	0.60	11.194	.000*
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.71	0.70	2.38	0.47	2.98	0.29	3.33	0.40	3.17	0.92	10.237	.000*
รวม	2.63	0.58	2.37	0.47	2.66	0.12	3.24	0.28	3.05	0.63	11.881	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธารักษ์ จังหวัด
 หนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11
การมีส่วนร่วมของประชาชน	2.99	2.98	3.40	2.32	3.40	3.32	2.88	2.77	2.87	3.46	3.48
\bar{X}											
หมู่ที่ 1		.985	.005*	.000*	.010*	.025*	.461	.124	.416	.004*	.005*
หมู่ที่ 2			.010*	.000*	.017*	.037*	.512	.168	.468	.007*	.008*
หมู่ที่ 3				.000*	.997	.617	.000*	.000*	.000*	.710	.633
หมู่ที่ 4					.000*	.000*	.000*	.001*	.000*	.000*	.000*
หมู่ที่ 5						.643	.001*	.000*	.001*	.731	.656
หมู่ที่ 6							.003*	.000*	.002*	.413	.372

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
		หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11
	\bar{X}	2.99	2.98	3.40	2.32	3.40	3.32	2.88	2.77	2.87	3.46	3.48
หมู่ที่ 7	2.88								.440	.939	.000*	.001*
หมู่ที่ 8	2.77									.488	.000*	.000*
หมู่ที่ 9	2.87										.000*	.001*
หมู่ที่ 10	3.46											.905
หมู่ที่ 11	3.48											

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเขม มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาวหมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาวหมู่ที่ 7 บ้านคำตอของหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 9 บ้านนามน มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมท่ง หมู่ที่ 4 บ้าน โลกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้าน โลกสง่า หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้าน โนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้าน โลกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอชองหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้าน โนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้าน โลกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอชองหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่ม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัด

หนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ด้านการจัดทำแผนงาน โครงการ

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วม		เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
	หมู่บ้านที่ 1	หมู่บ้านที่ 2	หมู่บ้านที่ 3	หมู่บ้านที่ 4	หมู่บ้านที่ 5	หมู่บ้านที่ 6	หมู่บ้านที่ 7	หมู่บ้านที่ 8	หมู่บ้านที่ 9	หมู่บ้านที่ 10	หมู่บ้านที่ 11		
	2.87	3.08	3.17	2.18	3.29	3.46	2.91	2.57	3.08	3.36	3.34		
หมู่บ้านที่ 1	2.87	.180	.042*	.000*	.009*	.000*	.780	.029*	.148	.003*	.008*		
หมู่บ้านที่ 2	3.08		.585	.000*	.234	.019*	.278	.001*	.987	.112	.170		
หมู่บ้านที่ 3	3.17			.000*	.467	.052*	.078	.000*	.540	.244	.338		
หมู่บ้านที่ 4	2.18				.000*	.000*	.000*	.006*	.000*	.000*	.000*		
หมู่บ้านที่ 5	3.29					.285	.019*	.000*	.195	.672	.782		
หมู่บ้านที่ 6	3.46						.000*	.000*	.010*	.550	.492		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่											
	การมีส่วนร่วมของประชาชน	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11
	\bar{X}	2.87	3.08	3.17	2.18	3.29	3.46	2.91	2.57	3.08	3.36	3.34
หมู่ที่ 7	2.91								.013*	.243	.006*	.015*
หมู่ที่ 8	2.57									.000*	.000*	.000*
หมู่ที่ 9	3.08										.085	.140
หมู่ที่ 10	3.36											.905
หมู่ที่ 11	3.34											

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเขม มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตออยู่ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตออยู่ และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตออยู่ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 7 บ้านคำตออยู่ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตออยู่ หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 9 บ้านนามน มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเซิม หมู่ที่ 4
บ้าน โลกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอยุง และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

หมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเซิม หมู่ที่ 4
บ้าน โลกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอยุง และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเสริม อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วมของประชาชน		เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
	หมู่บ้านที่ 1	หมู่บ้านที่ 2	หมู่บ้านที่ 3	หมู่บ้านที่ 4	หมู่บ้านที่ 5	หมู่บ้านที่ 6	หมู่บ้านที่ 7	หมู่บ้านที่ 8	หมู่บ้านที่ 9	หมู่บ้านที่ 10	หมู่บ้านที่ 11		
\bar{X}	2.41	2.22	2.86	2.22	2.92	2.87	2.55	2.14	2.30	3.24	2.87		
หมู่บ้านที่ 1		.265	.004*	.224	.003*	.004*	.379	.064	.461	.000*	.016*		
หมู่บ้านที่ 2			.000*	.984	.000*	.000*	.056*	.595	.659	.000*	.001*		
หมู่บ้านที่ 3				.000*	.746	.937	.047*	.000*	.000*	.031*	.972		
หมู่บ้านที่ 4					.000*	.000*	.038*	.582	.621	.000*	.001*		
หมู่บ้านที่ 5						.805	.032*	.000*	.000*	.086	.806		
หมู่บ้านที่ 6							.041*	.000*	.000*	.039*	.974		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
		หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11
	\bar{X}	2.41	2.22	2.86	2.22	2.92	2.87	2.55	2.14	2.30	3.24	2.87
หมู่ที่ 7	2.55								.006*	.107	.000*	.090
หมู่ที่ 8	2.14									.277	.000*	.000*
หมู่ที่ 9	2.30										.000*	.003*
หมู่ที่ 10	3.24											0.67
หมู่ที่ 11	2.87											

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเขม มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 9 บ้านนามน และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 9 บ้านนามน และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 9 บ้านนามน มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ้ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ้ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอแย หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ คำนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
		หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11
	\bar{X}	2.10	1.36	2.28	1.88	2.66	2.05	2.11	1.98	2.08	2.84	2.41
หมู่ที่ 1	2.10											
หมู่ที่ 2	1.36	.000*										
หมู่ที่ 3	2.28	.197	.121									
หมู่ที่ 4	1.88	.000*	.001*									
หมู่ที่ 5	2.66	.000*	.017*	.111								
หมู่ที่ 6	2.05	.731	.000*	.241	.000*							
หมู่ที่ 7	2.11	.917	.000*	.098	.000*	.235						
หมู่ที่ 8	1.98	.367	.026*	.465	.000*	.156	.001*					
หมู่ที่ 9	2.08	.896	.155	.000*	.000*	.298	.000*	.000*				
หมู่ที่ 10	2.84	.000*	.000*	.000*	.000*	.000*	.000*	.000*	.000*			
หมู่ที่ 11	2.41	.067	.000*	.453	.002*	.175	.000*	.000*	.000*	.037*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 (ต่อ)

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
		หมู่บ้านที่ 1	หมู่บ้านที่ 2	หมู่บ้านที่ 3	หมู่บ้านที่ 4	หมู่บ้านที่ 5	หมู่บ้านที่ 6	หมู่บ้านที่ 7	หมู่บ้านที่ 8	หมู่บ้านที่ 9	หมู่บ้านที่ 10	หมู่บ้านที่ 11
	\bar{X}	2.10	1.36	2.28	1.88	2.66	2.05	2.11	1.98	2.08	2.84	2.41
หมู่บ้านที่ 7	2.11								.312	.814	.000*	.081
หมู่บ้านที่ 8	1.98									.444	.000*	.009*
หมู่บ้านที่ 9	2.08										.000*	.053*
หมู่บ้านที่ 10	2.84											.022*
หมู่บ้านที่ 11	2.41											

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 พบว่า ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเขม มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโลกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้าน โลกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้าน โลกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 4 บ้านโลกเสือดาว มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโลกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้าน โลกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 6 บ้านโลกสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 7 บ้านคำตอของ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา และหมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้าน โลกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 9 บ้านนามน มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเขมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอแย หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 9 บ้านนามน และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 9 บ้านนามน และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
		หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11
	\bar{X}	2.63	2.18	3.23	2.30	2.88	2.64	2.71	2.38	2.98	3.33	3.17
หมู่ที่ 1	2.63		.007*	.000*	.032*	.146	.962	.598	.083	.023*	.000*	.004*
หมู่ที่ 2	2.18			.000*	.488	.000*	.007*	.002*	.221	.000*	.000*	.000*
หมู่ที่ 3	3.23				.000*	.042*	.000*	.001*	.000*	.112	.568	.748
หมู่ที่ 4	2.30					.001*	.033*	.008*	.592	.000*	.000*	.000*
หมู่ที่ 5	2.88						.168	.327	.002*	.547	.017*	.149
หมู่ที่ 6	2.64							.642	.083	.031*	.000*	.006*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(n = 371)

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
		หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11
	\bar{X}	2.63	2.18	3.23	2.30	2.88	2.64	2.71	2.38	2.98	3.33	3.17
หมู่ที่ 7	2.71								.023*	.081	.000*	.015*
หมู่ที่ 8	2.38									.000*	.000*	.000*
หมู่ที่ 9	2.98										.046*	.316
หมู่ที่ 10	3.33											.429
หมู่ที่ 11	3.17											

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 พบว่า ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเซิม มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเซิม หมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอแย หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเซิม หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอแย และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเซิม หมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอแย หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 7 บ้านคำตอแย มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 3 บ้านเซิมทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 7 บ้านคำตอแย หมู่ที่ 9 บ้านนามน หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ และหมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 9 บ้านนามน มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขมิ หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 10 บ้านนาสวรรค์ มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขมิ หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 5 บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอยง และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ และหมู่ที่ 9 บ้านนามน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมู่ที่ 11 บ้านโคกกลาง มีส่วนร่วมแตกต่างกับหมู่ที่ 1 บ้านเขมิ หมู่ที่ 2 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 4 บ้านโคกเสือดาว หมู่ที่ 6 บ้านโคกสง่า หมู่ที่ 7 บ้านคำตอยง และหมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขมิ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย**

ตารางที่ 18 จำนวนความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขมิ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (ความถี่)
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	
1.1 อบต. ควรกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก	29
1.2 อบต. ควรจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัดและ/ หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	16
1.3 การที่ อบต. ออกเคลื่อนที่ (สัญจร) เพื่อรับฟังปัญหาความต้องการฯ ควรนำเอาปัญหาความต้องการที่แท้จริงเข้าพิจารณาในระดับตำบล	9
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	
2.1 เมื่อ อบต. จัดประชาคม เพื่อรับทราบปัญหาความต้องการของ ประชาชนแล้ว ควรพิจารณาโครงการที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วนก่อน	23
2.2 ในการพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น กว่าที่เป็นอยู่	12

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (ความถี่)
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา 3.1 เมื่อจัดทำแผนพัฒนาฯเสร็จแล้ว อบต. ควรปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบในเนื้อหาของแผนฯอย่างทั่วถึงด้วย 3.2 อบต. ควรเพิ่มช่องทางในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนฯ เช่น มีเว็บไซต์ของ อบต. และให้ประชาชนเข้าถึงได้	14 6
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย 4.1 อบต. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 4.2 ก่อนจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี อบต. ควรประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบและมีส่วนร่วม	37 15
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 5.1 อบต. ควรสรุปรายงานการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบผลการดำเนินงาน 5.2 อบต. ควรเพิ่มช่องทางในการติดตามประเมินผลการทำงานของ อบต. เช่น มีเว็บไซต์ของ อบต. และให้ประชาชนเข้าถึงได้ 5.3 อบต. ควรให้หน่วยงานภายนอก หรือองค์กรอิสระประเมินผลการดำเนินงานของ อบต.	21 12 9

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความถี่ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อบต. ควรกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก รองลงมา คือ อบต. ควรจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัดและ/หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการ

ที่ อบต. ออกเคลื่อนที่ (สัญจร) เพื่อรับฟังปัญหาความต้องการฯ ควรนำเอาปัญหาความต้องการที่แท้จริงเข้าพิจารณาในระดับตำบล

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เมื่อ อบต. จัดประชาคม เพื่อรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนแล้ว ควรพิจารณาโครงการที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วนก่อน รองลงมา คือ ในการพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เมื่อจัดทำแผนพัฒนาฯ เสร็จแล้ว อบต. ควรปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบในเนื้อหาของแผนฯ อย่างทั่วถึงด้วย รองลงมา คือ อบต. ควรเพิ่มช่องทางในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนฯ เช่น มีเว็บไซต์ของ อบต. และให้ประชาชนเข้าถึงได้

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อบต. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รองลงมา คือ ก่อนจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี อบต. ควรประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบและมีส่วนร่วม

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อบต. ควรสรุปรายงานการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบผลการดำเนินงาน รองลงมา คือ อบต. ควรเพิ่มช่องทางในการติดตามประเมินผลการทำงานของ อบต. เช่น มีเว็บไซต์ของ อบต. และให้ประชาชนเข้าถึงได้ และ อบต. ควรให้หน่วยงานภายนอก หรือองค์กรอิสระประเมินผลการดำเนินงานของ อบต.

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 5,093 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 371 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ 11 หมู่บ้าน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย 5 ด้าน ดังนี้

2.2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

2.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

2.2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

2.2.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

สรุปผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย สรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ หมู่ที่ 8 บ้านสุขสำราญ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.41

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชน โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ด้านการมี

ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เรียงลำดับจากจำนวนข้อเสนอแนะมากไปหาน้อย จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อบต. ควรกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึง ปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก รองลงมา คือ อบต. ควรจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัดและ/หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการที่ อบต. ออกเคลื่อนที่(สัญจร) เพื่อรับฟังปัญหาความต้องการฯ ควรนำเอาปัญหาความต้องการที่แท้จริงเข้าพิจารณาในระดับตำบล

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เมื่อ อบต. จัดประชาคม เพื่อรับทราบปัญหา ความต้องการของประชาชนแล้ว ควรพิจารณาโครงการที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วนก่อน รองลงมา คือ ในการพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา มีจำนวน ข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เมื่อจัดทำแผนพัฒนาฯเสร็จแล้ว อบต. ควรปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบในเนื้อหาของแผนฯอย่างทั่วถึงด้วย รองลงมา คือ อบต. ควรเพิ่มช่องทางในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนฯ เช่น มีเว็บไซต์ของ อบต. และให้ประชาชนเข้าถึงได้

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหา

น้อย คือ อบต. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำ เป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รองลงมา คือ ก่อนจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี อบต. ควรประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบและมีส่วนร่วม

4.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีจำนวนข้อเสนอแนะจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อบต. ควรสรุปรายงานการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ ประชาชนได้รับทราบผลการดำเนินงาน รองลงมา คือ อบต. ควรเพิ่มช่องทางในการติดตาม ประเมินผลการทำงานของ อบต. เช่น มีเว็บไซต์ของ อบต. และให้ประชาชนเข้าถึงได้ และ อบต. ควรให้หน่วยงานภายนอก หรือองค์กรอิสระประเมินผลการดำเนินงานของ อบต.

อภิปรายผล

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัย ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่างๆแต่ละหมู่บ้านแตกต่างกัน ซึ่งควรต้องปรับปรุงแก้ไขในการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชน โดยแท้จริง รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของ แผนพัฒนา ทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของแผนพัฒนาต่อ ที่ประชุมสภา การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของร่างแผนพัฒนาที่ผ่านความ เห็นชอบของสภา และการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่าย คือการตรวจสอบเนื้อหาของข้อบัญญัติ และการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่ จัดทำข้อบัญญัติตามแผนพัฒนา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรมีการ

ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง โดยหลังจากที่จัดทำแผนพัฒนาฯเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรมีการปิดประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าวหมู่บ้าน สถานีวิทยุชุมชน แผ่นพับ เว็บไซต์ เป็นต้น และควรมีการสรุปรายงานการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบผลการดำเนินงาน รวมถึงจัดให้มีหน่วยงานภายนอก หรือองค์กรอิสระประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. ด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และที่สำคัญเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน

ผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังคณา วงษ์นอก (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรณู คุปต์ชัยเชียร และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน โดยภาพรวมค่อนข้างสูง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีทักษะคิดที่ดีต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่าไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากมีความพยายามจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีบางองค์การบริหารส่วนตำบลยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา และการนำเสนอร่างแผนพัฒนา ทั้งนี้อาจมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่มีความเข้าใจในระเบียบเท่าที่ควร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่ายังอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเขม มีหมู่บ้านจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านก็มีความแตกต่างกัน ทั้งสภาพพื้นที่ ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร ระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกัน จึงทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่แต่ละหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม แตกต่างกันด้วย ประกอบกับงบประมาณที่แต่ละหมู่บ้านได้รับการจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขม ในแต่ละปีงบประมาณมีความแตกต่างกัน รวมถึงประชาชนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวแตกต่างกัน ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรานิต หนน้ำ (2551 : 94) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีสถานภาพ หมู่บ้านแตกต่างกัน ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีหมู่บ้านแตกต่างกัน ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นवलน้อย ตรีรัตน์ และคณะ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า สภาพพื้นที่ ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร ระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกัน และประชาชนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวแตกต่างกัน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังไม่ทั่วถึง จึงทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่แต่ละหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 อบต. ควรนำเอาปัญหาความต้องการที่แท้จริง จากการประชาคมหมู่บ้านมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการ และนำไปพิจารณาจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของ อบต. และมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา

1.2 อบต. ควรมีการส่งเสริมความเข้าใจให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และมีการเผยแพร่ผลงานให้ประชาชนได้รับทราบ รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อที่ประชุมสภา อบต. และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของร่างแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบของสภา อบต.

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยคราวต่อไป

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และได้ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์ ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทำวิจัยดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทั้งด้านการตรวจสอบว่า มีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- การปกครอง, กรม. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ :
กระทรวงมหาดไทย, 2547.
- โกวิท สุรัสวดี และคณะ. การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 4. อมร รัศยาศรัย (บก.). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- การม คำพิฑูรย์. การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น.
รายงานการศึกษาอิสระ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
ถ่ายเอกสาร.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชนบท การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- ฉอาน วุฑฒิกกรรมรักษา. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของ
ประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัล
ดีเด่นของตำบลคุ้มพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ : คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ชินรัตน์ สมสืบ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- ดำรงราชานุภาพ, สถาบัน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. รายงานการวิจัยเรื่อง
แนวทางการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมี
ส่วนร่วม ประจำปี 2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกษา
ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2543.
- _____. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.
กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง, 2539.
- คุณฤ อายุวัฒน์, ธีรนนท์ ทีทา และเขาวนุช แซ่ตั้ง. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในงาน
ศาสตร์ชุมชน : ศึกษากรณีชุมชนบ้านห้วยม่วง. ขอนแก่น : โครงการวิจัย
วนศาสตร์ชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2535.

ติน ปรัชญพฤทธิ. พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
2539.

ถวัลย์รัฐ วรเทพวุฒิพงษ์. การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและการ
ประยุกต์ใช้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543.

ทวีศักดิ์ ปึกษา. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์
รป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550. ถ่ายเอกสาร.

ธงชัย สันติวงษ์. การวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2540.

ชเนศวร์ เจริญเมือง. 100 การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2540-2550. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ
: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2548.

นวลน้อย ตริรัตน์ และคณะ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการ
การป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2546.

นิคม บุระพันธ์. บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผน
พัฒนาตำบลในอำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543. ถ่ายเอกสาร.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สักดิ์โสภ
การพิมพ์, 2537.

บริหารส่วนตำบลเขม, องค์กร. สถิติผู้ร่วมโครงการ อบต. พบประชาชน (อบต. ลัญจ)
องค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย. หนองคาย :
องค์การบริหารส่วนตำบลเขม, 2554.

บัญญัติ แก้วส่อง. การวางแผนงานสาธารณสุข. ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.

บุญมา ทวีภักดิ์. การปฏิบัติการวางแผนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2534. ถ่ายเอกสาร.

ประชุม รอดประเสริฐ. นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2543.

- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2537.
- ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ. การวิเคราะห์และประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- ปราณีต ทนน้ำ. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การ
บริหารส่วนตำบลตาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ รป.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยนุช แสงวรุ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลนางาม
อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544. ถ่ายเอกสาร.
- แผนและงบประมาณ, กอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. คู่มือการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น. นครราชสีมา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา,
2547.
- ฝ่ายปกครอง อำเภอโพธิ์พิสัย. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัด
หนองคาย. หนองคาย : ฝ่ายปกครอง อำเภอโพธิ์พิสัย, 2551.
- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก. หน้า 48-66. 17
พฤศจิกายน 2542.
- “พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537,” ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก. หน้า 11-35. 2 ธันวาคม 2537.
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546,”
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก. หน้า 16-37. 22 ธันวาคม 2546.
- พวงทอง โยธาใหญ่. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น :
กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รป.ม.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545. ถ่ายเอกสาร.
- พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. การบริหารจัดการโครงการพัฒนาสังคมแบบก้าวหน้า. ขอนแก่น :
ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2541.

พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล. การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย :

กรณีศึกษาสภาตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร. สารนิพนธ์ ร.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532. ถ่ายเอกสาร.

ไพรัตน์ เคชะรินทร์. ชนบทไทย : การผันแปรในอนาคตหลังการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : พี เจ ลิฟวิ้ง, 2534.

รังสรรค์ สิงห์เลิศ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่

47 ก. หน้า 1-127. 24 สิงหาคม 2550.

ราชการส่วนตำบล, กอง กรมการปกครอง. การวางแผนพัฒนาของหน่วยบริหารราชการส่วน

ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, 2543.

เรณู คุปต์ชัยชู และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ การมี

ส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2545.

ลิขิต ธีรเวคิน. การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์, 2548.

วิญญู อังคนารักษ์. การปรับปรุงอำนาจการบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด : กรณี

การบริหารและการปกครอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2518.

วิทยา บุญยะเวชชีวิน. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น :

ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษ ร.ม.

ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543. ถ่ายเอกสาร.

ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวุธ และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. สถิติพื้นฐานเพื่อผู้บริหารท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2550.

สมนึก ปัญญาสิงห์. การพัฒนาชุมชน. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2532.

สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนา

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.

พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, 2544.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช, 2526.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ :
เฟื่องฟ้า พรินติ้ง, 2540.

สุดาวรรณ มีบัว. การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547. ถ่ายเอกสาร.

อนงค์ พัฒนจักร. การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาหมู่บ้าน
ห้วยม่วง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2535. ถ่ายเอกสาร.

อรทัย กักผล. **Best practices** ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความ
โปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, 2546.

อังคณา วงษ์นอก. การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้าง
การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547. ถ่ายเอกสาร.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.

Erwin, William. **Participation Management : Concept, Theory, and Implementation.**
Atlanta, Ga : Georgia State University, 1976.

Keith, Davis. **Human Behavior of World – Man Relations and Organization Behavior.**
New York : McGraw-Hill, 1972.

Le Breton, Preston P and Henning, Date A. **General Administration : Planning and
Implementation.** New York : Rinehart and Winaton, 1961.

Wit, Daniel. **A Comparative Survey if Local Government and Administration Bankkok**
: Kurusapha Ladphrao Press, 1967.

Yamane, Taro. **Statistic An Introductory Analysis.** 3rd ed. New York : Harper & Row,
1973.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบลเขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย

หมายเลขแบบสอบถาม

--	--	--

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย

2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน หรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีจำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2551 จำนวน 5 ข้อ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำ

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ในแต่ละด้านมีจำนวนทั้งหมด 35 ข้อ โดยมีระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อําเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

หมู่ที่ ตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม
อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา						
1.	ท่านได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเพียงใด					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านให้กระจ่างเพียงใด					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุมเพียงใด					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด					
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านเพียงใด					
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด					

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน / โครงการ						
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหา/ความต้องการนั้นๆ เพียงใด					
9.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านเพียงใด					
10.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาของ อบต. เพียงใด					
11.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้านเพียงใด					
12.	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านเพียงใด					
13.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินการในแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านเพียงใด					
14.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก แผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหามูลบ้านเพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด					
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา						
15.	ท่านได้ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาหลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำแล้วเสร็จเพียงใด					

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.	ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาเพียงใด					
17.	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเพียงใด					
18.	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาเพียงใด					
19.	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด					
20.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบของสภา อบต. เพียงใด					
21.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้ให้ความเห็นชอบเพียงใด					
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีให้นำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย						
22.	ท่านได้ร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาเพียงใด					
23.	ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด					

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของ อบต. ว่าได้จัดทำแผนพัฒนาเพียงใด					
25.	ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเพียงใด					
26.	ท่านมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาเพียงใด					
27.	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการประชุมสภา อบต. ในการพิจารณาเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด					
28.	ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุงข้อบัญญัติงบประมาณหากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาเพียงใด					
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล						
29.	ท่านได้ร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน / โครงการในแผนพัฒนาเพื่อบรรลุตามเป้าหมายเพียงใด					
30.	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเพียงใด					
31.	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม/ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาเพียงใด					
32.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิผลเพียงใด					

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
33.	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาเพียงใด					
34.	ท่านมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่อบต. ทำให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไปเพียงใด					
35.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต. ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเพียงใด					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเขมิจม อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย

โปรดเขียนข้อเสนอแนะตามหัวข้อดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีให้นำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติ
งบประมาณรายจ่าย

.....

.....

.....

.....

.....

5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอขอบคุณทุกท่าน
ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
นายพิเชษฐ์พงศ์ อายนันท์
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	93.4070	473.318	.632	.965
2	93.3208	477.748	.560	.965
3	93.5364	474.255	.627	.965
4	93.4879	471.261	.600	.965
5	93.5202	470.012	.686	.964
6	93.2615	473.069	.579	.965
7	93.2938	469.500	.646	.964
8	93.3531	471.045	.658	.964
9	93.3666	469.936	.677	.964
10	93.6038	470.261	.692	.964
11	93.4016	472.182	.628	.965
12	93.4528	471.886	.677	.964
13	93.5391	468.676	.773	.964
14	93.4717	474.136	.570	.965
15	93.8922	472.372	.646	.964
16	93.5202	471.012	.667	.964
17	93.8814	474.862	.583	.965
18	93.9353	464.466	.734	.964
19	93.9623	465.723	.706	.964
20	94.0863	468.744	.714	.964
21	93.9111	468.238	.681	.964
22	93.8706	464.648	.708	.964
23	93.8221	468.130	.637	.965
24	94.2049	471.688	.654	.964
25	93.9542	466.125	.730	.964
26	94.1563	471.889	.626	.965

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
27	94.0027	466.846	.658	.964
28	93.8814	471.245	.587	.965
29	93.7035	471.647	.659	.964
30	93.7655	473.839	.650	.964
31	93.9164	467.590	.698	.964
32	93.9137	469.852	.691	.964
33	93.5472	469.713	.680	.964
34	93.2615	468.599	.605	.965
35	93.8248	471.112	.633	.965
26	94.1563	471.889	.626	.965

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0

N of Items = 35

Alpha = .965

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑ / ว๑๒๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณสิทธิชัย หมั่นเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายพิเชษฐพงศ์ อายุฉันทน์ เลขประจำตัว ๕๒๐๒๓๓๔๕๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนเจมส์ บริหารธุรกิจ (JBAC) กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพนาลัย จังหวัดหนองคาย” เพื่อให้การวิจัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ดังเอกสารที่ แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑ / ๖๑๒๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณศรีฉลวย กัตติยบุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายพิเศษฐพงษ์ อายุนันท์ เลขประจำตัว ๕๒๐๒๓๓๔๕๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนเจมส์ บริหารธุรกิจ (JBAC) กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” เพื่อให้การวิจัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัด และประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๓๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑ / ๖๑๒๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณเล็ก กองทิพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายพิเชษฐพงศ์ อายุพันธ์ เลขประจำตัว ๕๒๐๒๓๓๔๕๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนแจ่มส์ บริหารธุรกิจ (JBAC) กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” เพื่อให้การวิจัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑ / ๑๒๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายพิเชษฐพงษ์ อายุนันท์ เลขประจำตัว ๕๒๐๒๓๓๔๕๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนเจมส์ บริหารธุรกิจ (JBAC) กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้ เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๓๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑ / ๑๒๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายพิเชษฐพงษ์ อายุฉันทน์ เลขประจำตัว ๕๒๐๒๓๓๔๕๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนเจมส์ บริหารธุรกิจ (JBAC) กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขม อำเภอนพนาลัย จังหวัดหนองคาย”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บ รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูล ไปทำการวิจัยให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๓๒-๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายพิเชษฐ์พงศ์ อายุนันท์
วัน เดือน ปีเกิด	22 มิถุนายน 2522
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 341 หมู่ที่ 2 ตำบลปะโค อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 2 ตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	นักพัฒนาชุมชน ระดับ 5
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลเซิม ตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2555	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม